

IZS.NOVO

Aktualno

STALIŠČA IZS V POSTOPKU PRIPRAVE
SPREMEMB PROSTORSKE IN GRADBENE
ZAKONODAJE

NASPROTUJEMO OSNUTKU
ZAKONA O RAVNANJU Z
NEDOVOLJENIMI GRADNJAMI

MSS JE PREVEDLA DEL
ASHRAE STANDARDA 90.1

NOVA VRSTA POŠILJKE V
NOTRANJEM PROMETU

NA NASLOVNICI

Člani IZS imajo
brezplačen dostop do
vseh e-izobraževanj IZS.

IZS.NOVO

GLASILO INŽENIRSKO ZBORNICE SLOVENIJE
Letnik 17, št. 69, APRIL 2014
Izhaja: 4 številke letno. Naklada te številke:
9.500 izvodov. Uredništvo: Inženirska
zbornica Slovenije, Jarška cesta 10/b,
1000 Ljubljana. Elektronska pošta uredništva:
izs@izs.si. Internet: <http://www.izs.si>.

Glavna in odgovorna urednica: mag. Barbara
ŠKRABA FLIS. Tehnični urednik: Matjaž
GRILC. Strokovni svet glasila IZS.NOVO:
mag. Črtomir REMEC, dr. Branko ZADNIK,
Jožef STUDENČNIK, Matej KOVAČIČ, dr. Željko
VUKELIČ, Mitja LENASSI, mag. Vinko VOLČANJK.
Uredniški odbor: mag. Barbara ŠKRABA FLIS,
Matjaž GRILC, Franc PEČOVNIK,
dr. Janez DUHOVNIK, Matija BRENČIČ,
Damjan MEŽIČ, Žiga LEBAR, Matej KORŠIČ.
Lektoriranje in korekture: Petra KAVČIČ.

Oblikovanje: Kraft&Werk, Maribor.

Tisk: ORBIS d.o.o., Ljubljana.

Izvod glasila IZS.NOVO je za člane Inženirske
zbornice Slovenije brezplačen. Copyright ©
2014 IZS.NOVO, Inženirska zbornica Slovenije.

ISSN 2232-6308

str.

POZDRAVLJENI

- 3 Beseda predsednika Komisije za informiranje
Slovenska rak rana: Sistemsko in nesistemsko spreminjanje zakonodaje!

AKTUALNO

- 4 IZS sodeluje v delovnih skupinah MzIP
8 Nasprotujemo osnutku Zakona o ravnanju z nedovoljenimi gradnjami
10 Predstavljamo nov Energetski zakon

PROGRAMI/PROJEKTI

- 11 MKO se pripravlja na spremembo Uredbe o zelenem javnem naročanju
12 Okoljske deklaracije tipa I in tipa III
13 Sistemi certificiranja trajnostnosti objektov
15 Prvo izobraževanje za pridobitev naziva "DGNB Registered Professional" v Sloveniji
15 Matjaž Grilc je postal zaslužni član Zveze geodetov Slovenije
16 Določitev "prave" velikosti inštalacijske opreme in sistemov
18 Pregled električnih inštalacij kot ga zahtevajo predpisi

STIKI

- 19 V teku so štirje skupni projekti

REPORTAŽE

- 20 Uspešno sodelovanje z Bavarsko inženirsko zbornico-BAU
21 ECEC odprla pisarno v Bruslju

VPRAŠANJA IN ODGOVORI IZS

- 21 Želeli ste izvedeti

OBVESTILA

- 22 Izšel je prenovljen Priročnik za nadzor pri gradnji
22 Nova vrsta pošiljke v notranjem prometu
23 Novi rubriki na spletni strani: "Iščem partnerja na projektu" in "Oglasi"
23 Koledar strokovnih prireditev
23 V tedenske e-novice smo dodali dve novi rubriki

URADNI LIST

- 23 Pričetek kandidacijskega postopka za izvolitev namestnika člana disciplinskega
tožilca IZS iz MST in člana Komisije za statut in poslovnik skupščine IZS iz MSG

OBVESTILA

- 24 Napovednik izobraževanj IZS april - junij

SLOVENSKA RAK RANA: SYSTEMSKO IN NESYSTEMSKO SPREMINJANJE ZAKONODAJE!

Dejstvo je, da sistem urejanja prostora in graditve objektov v Sloveniji že vrsto let ne deluje dobro. Zaradi tega se na eni strani soočamo z dolgotrajnimi in nepredvidljivimi postopki pri pridobivanju dovoljenj za graditev objektov, ki predstavljajo velik riziko in strošek za investitorje. To je še posebej problematično v razmerah gospodarske krize, ko bi še kako potrebovali investicije, ki bi prinašale gospodarsko rast. Na drugi strani pa imamo opravka z velikim številom, na nedovoljen način zgrajenih objektov, predvsem nelegalnih in neskladnih gradenj. Dejansko sistem urejanja prostora izraža znižano sposobnost delovanja naše države, hkrati pa jo v mnogih primerih celo povzroča. Nedelovanje sistema zato močno ovira okrevanje gospodarstva in dodatno povzroča občutek neenakosti državljanov pred zakonom.

V zadnjem času nas je prevzemal (žal) lažni občutek, da se tokratna oblast, ki vodi Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, tega problema zaveda in da želi področje graditve in urejanja prostora reševati celovito in sistemsko. V proces spreminjanja oz. pisanja nove prostorske in gradbene zakonodaje, je poleg strokovnjakov iz ministrstva in organov v sestavi, povabila tudi predstavnike stroke, lokalne samouprave in civilnih združenj. Kot aktivni udeleženci kreativnega procesa spreminjanja zakonodaje sta bili objavljene tudi obe strokovni zbornici – IZS in ZAPS in združenje Odgovorno do Prostora.

Ustanovljeno je bilo osem delovnih skupin, ki sistematično pokrivajo celoten spekter graditve in prostora, od prostorskega načrtovanja, zemljiške politike, prostorskega informacijskega sistema, dovoljevanja, inšpekcijskih postopkov, udeležencev v postopkih graditve in urejanja prostora, objektov in ureditev državnega pomena do

področja gradbenih predpisov in gradbenih proizvodov. V vseh teh skupinah smo predstavniki IZS aktivno sodelovali in skupaj z ostalimi prispevali k oblikovanju kvalitetnih zakonskih rešitev. Konec januarja pa je, do tedaj zelo aktivno delo, žal zamrlo. Čakali smo nov predlog sprememb, ki bi ga moralo ministrstvo, na osnovi predlogov delovnih skupin pripraviti, a smo namesto tega dobili novo, veliko presenečenje. Predlog Zakona o ravnanju z nedovoljenimi gradnjami, ki se parcialno loteva, sicer zelo perečega segmenta, črnih in neskladnih gradenj.

Na IZS zelo nasprotujemo takšnemu parcialnemu reševanju posameznih problemov pri graditvi in urejanju prostora. Pa ne samo zato, ker se bo ta problematika reševala s posebnim zakonom, ampak predvsem zato, ker s celovito prenovo sistemske zakonodaje še nismo vzpostavili pogojev za takšno legalizacijo. Ukvarjanje zgolj z eno od oblik slabega delovanja sistema urejanja prostora ne more prinesiti rezultata, še posebej ne v primeru, ko se ukvarjamo z legalizacijo posledic slabega delovanja celotnega sistema, kar seveda legalizacija črnih gradenj je. Dokler nam sistemske rešitve v graditvi ne bodo preprečevale nastanka novih črnih gradenj, do takrat po našem strokovnem mnenju ni pravi čas za sprejemanje takšnih parcialnih zakonov, ki so morda "politično" všečni in na kratek rok prinašajo aktualni oblasti in posledično državnemu proračunu profit, preprečujejo in rušijo pa dolgoročno in kvalitetno urejanje tega področja.

Žal pa predlog Zakona o ravnanju z nedovoljenimi gradnjami ni osamljen primer. Pred kratkim je šel v obravnavo tudi Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih (ZKZ-E), ki tudi zelo posega na področje urejanja prostora in omogoča gradnjo na trajno varovanih in

ostalih kmetijskih zemljiščih brez spremembe namenske rabe zemljišča. S takšnimi zakonskimi rešitvami, kakršno predstavlja tudi 3.e člen predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih, ministrstva uveljavljajo ozke in posamezne interese skupin in resorjev ter pri tem zavestno kršijo načela celovitosti, transparentnosti in objektivnosti ter enakosti pred zakonom v postopkih prostorskega načrtovanja in uveljavljanja javnega interesa za skladno urejen prostor. Vse to je seveda posledica pomanjkanja medresorskega sodelovanja in ciljnega, skupnega reševanja te problematike. Na tem mestu je seveda potrebno omeniti morda še najbolj pereč problem – okoljsko zakonodajo, ki se (žal zopet parcialno) rešuje v okviru Ministrstva za kmetijstvo in okolje in zdi se, da tudi v tem primeru brez vsakega medresorskega sodelovanja z Ministrstvom za infrastrukturo in prostor.

Kadar govorimo o graditvi in prostoru, bi igro morali voditi na Ministrstvu za infrastrukturo in prostor in to ob sodelovanju drugih zainteresiranih resorjev na nivoju države, lokalnih skupnosti, strokovnih in zainteresiranih civilnih združenj.

Je bilo torej povabilo za sodelovanje v delovnih skupinah Ministrstva za infrastrukturo in prostor sploh iskreno in poslano z resnim namenom poiskati kvalitetne sistemske rešitve, ali je bil to (še enkrat več) spretni manever aktualne politike?

Matjaž Gril

Predsednik komisije za informiranje
Predstavnik IZS v skupini Odgovorno do prostora
Predstavnik IZS v delovnih skupinah
MzIP za prenovo prostorske in gradbene zakonodaje

mag. Barbara Škraba Flis

Spremembe prostorske in gradbene zakonodaje

IZS SODELUJE V DELOVNIH SKUPINAH MZIP

mag. Barbara Škraba Flis, univ.dipl.inž.grad.
Generalna sekretarka IZS

Vlada RS je novembra na predlog Ministrstva za infrastrukturo in prostor (MZIP), Direktorata za prostor, potrdila izhodišča normativnih sprememb prostorske in gradbene zakonodaje. O njih smo vas obvestili v predhodni, 68. številki IZS.NOVO.

Na podlagi izhodišč je Direktorat za pro-

tol Pohl, Ivo Blažević, Matjaž Grilc, Bernardka Jurič, Ivan Leban in Barbara Škraba Flis.

Delovne skupine so se prvič sestale konec januarja in v začetku februarja. Nekatere izmed delovnih skupin so se v marcu sešle že tudi drugič. Delovna gradiva, ki so se obravnavala na sestankih so skupaj z zapisi sestankov in stališči IZS objavljena

na spletni strani: <http://www.izs.si/zakonodaja/spremembe-prostorske-in-gradbene-zakonodaje-2014/>. Zato v nadaljevanju izpostavljam le nekaj ključnih stališč IZS.

Izhodišča normativnih spre-

memb prostorske in gradbene zakonodaje najdete na povezavi: <http://www.izs.si/zakonodaja/spremembe-prostorske-in-gradbene-zakonodaje-2014/izhodišca-izs-za-po->

drocje-prostora-dovoljevanja-in-udeleženecv-pri-graditvi/.

ZAVZEMAMO SE ZA ...

PROSTORSKO NAČRTOVANJE

- Uvedbo določil o realizaciji prostorskih aktov
- Uvedbo učinkovitega sistema spremljanja stanja v prostoru (spremljanje realizacije prostorskih aktov)
- Podrobnejšo definicijo najpomembnejših strokovnih podlag in njihovega načina upoštevanja v prostorskem načrtovanju (demografija, komunalna oprema ...)
- Spremembo vsebine in vloge strateškega prostorskega načrta Slovenije
- Posodobitev in aktivno dopolnjevanje prostorskega reda Slovenije
- Uvedbo tako imenovanih regulacijskih načrtov kot dopolnitev OPNjev
- Ustrezno ureditev prikaza namenske rabe in drugih pravnih režimov na zemljiško katastrskem prikazu (izpolnitev do-

Gradbeno dovoljenje naj bo obvezno za vse objekte. Postopek pridobitve GD in vsebina projektne dokumentacije, ki jo bo potrebno izdelati in predati upravnemu organu, naj bo prilagojena zahtevnosti objekta.

stor, MZIP, januarja vzpostavil 11 delovnih skupin, v katere je UO IZS imenoval pooblaščen predstavnike IZS. To smo: Nives Bar-

POVABILO K SODELOVANJU

Vabimo vas, da nam vaše komentarje k izhodiščem MzIP in stališčem IZS ter predloge rešitev posredujete na e-naslov komisije za sistemske zakone, ki bo odprt do sprejetja nove prostorske in gradbene zakonodaje. E-naslov: komisija.sistemski.zakoni@izs.si.

ločb pravilnika o OPN) ali pa izboljšava zemljiško katastrskega prikaza

- Izvedbeni del OPN naj vsebuje le namensko rabo in pogoje za rekonstrukcije oziroma gradnje v območju strnjene gradnje, če to zadošča pogojem izdelave CPVO; vsebina CPVO naj se ponovno preuči v smislu ali ni morda preobširna in se prilagodi novi vsebini OPN
- Integracijo okoljskih postopkov v prostorske

ZEMLJIŠKA POLITIKA

Predlagana izhodišča MzIP ocenjujemo kot preozka in premalo ambiciozna. Upošteva naj se naslednje aksiome, usklajene med člani delovne skupine:

1. AZP (aktivna zemljiška politika) mora doseči da bodo "brownfield" investicije za investitorja cenejše kot "greenfield".
2. AZP mora doseči možnost razlastitve za celotno izvedbeno načrtovano prostorsko ureditev, ne samo za njen GJI del.
3. Ključni nosilec AZP mora postati občina, zato se za ukrepe AZP določi namenski finančni vir.

Glavna finančna vira naj bosta:

- Prirastkarmina, to je lahko že sedanji davek na spremembo namembnosti po ZUJF, ta naj se le posodobi in to tako, da:
 - a. se bo obračunaval od dejanske tržne vrednosti in ne posplošene in
 - b. da bo obveznost plačila ostala do prvega prometa z nepremičnino.
- Prihodek od obračunavanja komunalnega prispevka kot akontacije pri prometu z nepremičninami.

4. AZP naj predvidi visoke olajšave ali celo pozitivne stimulacije za gradnjo na že uporabljenih zemljiščih (zgoščevanje).
5. Modeli vrednotenja nepremičnin za potrebe obdavčitve naj se prilagodijo tako, da bodo skladni s cilji AZP.
6. Predvideti je treba ukrepe AZP na regionalni ravni (ne v smislu administrativnega upravljanja, ampak funkcionalnih ukrepov države).
7. Preveriti je potrebno morebitno prilagoditev sistema komunalnega prispevka (v smislu njegovih pozitivnih učinkov v smeri zmanjšanja stroškov komunalnih storitev na daljši rok).

8. Temeljni cilj AZP naj bi bil usmerjen v zmanjšanje visokih regionalnih razlik v cenah primerljivih nepremičnin, saj to zagotavlja večjo mobilnost prebivalstva.

9. Nujna je ponovna uvedba gradbene parcele in evidence gradbenih parcel (jasna informacija, h kateremu objektu pripada)

PROSTORSKI INFORMACIJSKI SISTEM

IZS je v tej smeri že pred nekaj leti aktivno sodelovala s takratnim Ministrstvom za okolje in prostor na primeru "elektronskega" gradbenega dovoljenja in digitalne vodilne mape. To smer in stališča opisana v izdelanem elaboratu bomo nadgrajevali in tako vzpostavljali sistem **e-graditve**, znotraj katerega sta še ločena sistema **e-soglasij** in **e-dovoljevanja**. Drugi del prostorskega informacijskega sistema je e-prostor z vsemi svojimi komponentami:

- skupni prikaz stanja prostora,
- e-plan (planski akti),
- sistem spremljanja razvoja.

Zavedati se moramo, da sam informacijski sistem ne bo rešil ničesar. Je lahko zgolj učinkovita podpora vsebinskim rešitvam, ki bodo določene oz. dogovorjene v drugih skupinah. Zato to pomembno materijo razumemo kot podporno.

DOVOLJEVANJE

- Narediti je treba model za najbolj zahtevne objekte (tehnično, okoljsko, ...) in ga poenostavljati za tiste, ki so manj zahtevni.
- **Namen novega gradbenega dovoljenja in katera dokumentacija je potrebna zanj:**
- Izhodišče predstavlja ZGOdba.
- Novo "gradbeno dovoljenje" naj bi zgodaj dalo predvsem odgovor, kaj se lahko na določenem prostoru in ob izpolnjevanju okoljskih pogojev gradi. Izpolnjevanje bistvenih zahtev bi sledilo v naslednji fazi.
- Gradbeno dovoljenje naj bo obvezno za vse objekte. Postopek pridobitve GD in vsebina projektne dokumentacije, ki jo bo potrebno izdelati in predati upravnemu organu, naj bo prilagojena zahtevnosti objekta.
- Kljub takemu omejenemu dovoljenju (ki je bliže "lokacijskem dovoljenju") je potrebno že v fazi pred izdajo dovoljenja izdelati projekt – imenovali bi ga "osnovni" (približen ekvivalent sedanjemu Idejnemu projektu; po SIST EN 16310 je to "basic design" ali "preliminary design") – ki bo definiral tehnologijo, gabarite, osnovne zahteve glede inštalacij, zahteve za infrastrukturne priključke, oceno možnosti izvedbe gradbene konstrukcije, zahteve za požarno varnost. Zato je pri izdelavi tega projekta potrebno sodelovanje odgovornih projektantov (OP) vseh

strok, ki bodo ta projekt nadgrajevali v naslednjih fazah.

- Osnovni projekt z vsemi pripadajočimi načrti, ki jih določi odgovorni vodja projekta (OVP), in podpisi OP vseh strok naj bo podlaga za izdajo gradbenega dovoljenja (GD). Idejna zasnova po sedanjih predpisih ni dokumentacija, ki bi zadovoljila tem zahtevam.
- Osnovni projekt ali njegovi posamezni deli naj bodo uporabljeni tudi v postopku okoljskih presoj, v skladu s predpisi s področja varstva okolja, prav tako naj bo tudi tehnična osnova za izdelavo investicijskega programa (po uredbi o izdelavi Investicijske dokumentacije).
- Kot OVP lahko nastopata pooblaščen inženir ali pooblaščen arhitekt, tudi za stavbe.
- V primeru zahtevnih objektov mora biti obvezno tudi revidiranje te dokumentacije.
- Izdelava projektne dokumentacije je kontinuirani proces z integriranim delovanjem vseh strok (enovit projekt), zato naj se (odgovornih) projektantov v posameznih fazah izdelave projekta ne menja.
- **Kje in kako dokazovati izpolnjevanje bistvenih zahtev objekta:**
- Temu naj bo namenjena izdelava prvega dela "glavnega" projekta (lahko se imenuje tudi prvi del PZI; po SIST EN 16310 je to "technical design"), v katerem naj se izdela vse tiste načrte, ki so potrebni za dokazovanje izpolnjevanja bistvenih zahtev objekta (požarno varstvo, statika, gradbena fizika, osnove tehnologije in inštalacij). Vse to mora biti v okvirih, ki jih je dal osnovni projekt in nanj pridobljeno GD.
- Tak prvi del glavnega projekta, ki naj vsebuje tudi potrebne elaborate in izkaze po drugih zakonih, naj bo pogoj za pričetek gradnje. V primeru zahtevnih objektov ga je potrebno obvezno revidirati. Izdelavo tega dela projekta mora pred pričetkom gradnje obvezno preveriti upravni organ ali inšpektor oziroma njegov izvedenec.
- Temu naj sledi izdelava nadaljnjih posameznih delov glavnega projekta (lahko tudi drugi del PZI; po SIST 16310 je to "detailed design"), ki so lahko razdeljeni po fazah gradnje ali zaradi tehnologije projektiranja. Vsak tak del glavnega projekta mora poleg OP obvezno pregledati in podpisati OVP in odgovorni revidenti (OR) načrtov. S tem se zagotovi jamstvo, da je bil načrt izdelan in je skladen z GD ter da je dokazano izpolnjevanje bistvenih zahtev.
- Pri manj zahtevnih objektih naj ločitve PZI na prvi in drugi del ne bo.

- Ne glede na zahtevnost objekta naj se glavni projekt preda upravnemu organu (v e-obliki), s čimer se zagotovi njegova izdelava, kar bo psihološko prispevalo tudi k zmanjšanju neskladnih gradenj. Inšpektor bo imel pri roki podlago za hitro ukrepanje.
- **Nujnost Uporabnega dovoljenja za vse objekte:**

- Uporabno dovoljenje (UD) naj bo obvezno za vse tiste objekte, za katere je bilo izdano GD. Postopki so lahko različni glede na zahtevnost gradnje.
- UD je edina zaščita, da se bo zapisano v GD in glavnem projektu tudi izvedlo. UD je pomembno kot zaščita investitorja in vseh nadaljnjih lastnikov objekta, saj predstavlja zagotovilo, da so dobili tisto kar so naročili oziroma kupili.

- Za vlogo za UD je nujen PID (imena ne bi menjali), ki ga izdelata projektant. PID naj prikaže zadnje stanje objekta z vsemi potrebnimi načrti, vse na osnovi glavnega projekta.
- Vsaj za zahtevne objekte mora biti obvezno obratovalno in vzdrževalno navodilo. To je pomembno iz razloga zagotavljanja trajnostne gradnje in uporabe objektov.
- **Problematika nadzora:**
- Projektantski nadzor bi sledil gradnji v smislu skladnosti izgradnje s projektno dokumentacijo, predpisi, odobral bi tudi predlagane spremembe med gradnjo (v okviru GD).
- Investitorjev nadzor bi fizično nadzoroval gradnjo glede na vgrajene materiale, kvaliteto, količine, spremljanja terminskega plana. Investitorjev nadzor je lahko kombiniran s samim vodenjem projekta. Izvaja ga ali investitor sam, če ima zaposlenega vsaj enega pooblaščenega inženirja ali zanj svetovalni inženir.

Nasprotujemo predlogu nadzora, kot ga je v izhodiščih zapisalo MzIP. Nadzor naj bo razdeljen na tri obvezne nadzore in sicer projektantskega, investitorjevega in inšpekcijskega.

- Inšpekcijski nadzor bi bedel nad gradnjo in bil prisoten že pri pričetku gradnje ter nekajkrat med gradnjo in ob tehničnem pregledu, ki bi bil obvezen vedno, kadar bi se izdalo UD.
- Projektantski in investitorjev nadzor bi lahko opravljal isti poslovni subjekt in

NUJNA UVEDBA POGOJEV ZA OPRAVLJANJE DEJAVNOSTI SKD 71.129

ZAPS	1,04 %
ZAPS in IZS	0,27 %
IZS	31,53 %
NIČ	67,16 %

Kar 67 % podjetij, ki ima kot glavno dejavnost registrirano SKD 71.129 "Inženirsko projektiranje in tehnično svetova-

nje" ni v lasti pooblaščenih inženirjev in arhitektov.

zanj isti pooblaščen posamezniki (pri zahtevnih objektih mora biti nadzor zagotovljen po strokah).

- **Odgovornost posameznih udeležencev:**
- Investitor mora imeti odgovornega vodje investicije, ki je pooblaščen inženir.
- Projektant ima OVP, ki skrbi za koordinacijo projektov. Določi ga projektant (v primeru, da je prevzel projektiranje kot celoto) ali investitor, če ima sklenjene pogodbe z več projektanti.
- Posamezni izvajalci imajo odgovorne vodje del (OVD).
- Odgovorni vodja gradbišča (OVG) odgovarja za samo gradbišče, varstvo in zdravje pri delu in koordinira izvajalce. OVG je lahko eden izmed OVD ali pa tudi investitor sam, odvisno od pogodbenih razmerij z izvajalci (smiselno enako kot pri imenovanju OVP).

UDELEŽENCI PRI GRADITVI IN PROSTORSKEM NAČRTOVANJU

- Pogoji za udeležence graditvi objektov:
- Zmanjšati število reguliranih poklicev (sedaj: OP, OR, ON, OVD, ONPD, OVPD).

- Deregulirati odgovornega vodje posameznih del in odgovornega nadzornika posameznih del.
- Obstoječe poklice nadomestiti z dvema osnovnima poklicema: pooblaščen arhitekt (A, KA, P) in pooblaščen inženir (G, S, E, RG, T, PV, VO-varstvo okolja) (ki bi imela vsa našeta pooblastila, z izjemo revidiranja, za katerega bi bil potreben dopolnilni strokovni izpit, poleg tega bi izvajali tehnično svetovanje za investitorja (vodenje projekta in investitorjev nadzor), projektantski nadzor in nastopali kot izvedenci za upravno enoto, sodišče in inšpektorat).
- Pooblaščen inženir (PI) in pooblaščen arhitekt (PA) kot tudi pooblaščen geodet (po ZGeoD, PGeo) morajo biti ustrezno strokovno usposobljeni (izobrazba, praksa, strokovni izpit po zakonu o graditvi objektov oz. geodetski dejavnosti, licenca, znanje slovenskega jezika) in zavarovani za odgovornost za škodo (zbornica enkrat letno preverja ustreznost zavarovanja; če zavarovanja ni, odvzem aktivnega statusa).
- Za zagotavljanje visokega nivoja strokovnosti PI, PA in PGeo je treba predpisati obvezno izobraževanje po vzoru geodetov izkazničarjev z odvzemom licence v primeru neizpolnjevanja pogojev (izobraževanje in odvzem licenc izvajata poklicni zbornici, program pripravita zbornici v

UDELEŽENCI PRI GRADITVI OBJEKTOV NAJ BODO NASLEDNJI

- (Usposobljen) Investitor oziroma zanj Svetovalni inženir
- Projektant: Izdelovalci načrtov in Izdelovalci elaboratov
- Revident: le revizija mehanske odpornosti in stabilnosti in požarne varnosti
- Izvajalec
- (Usposobljena) upravna enota oziroma zanj Izvedenec v gradbeništvu (PI ali PA)
- (Usposobljen) inšpektor oziroma zanj Izvedenec v gradbeništvu (PI ali PA)
- (Geodetsko podjetje po ZGeoD)
- (Poklicni zbornici: IZS in ZAPS)

Nadzornika kot ga poznamo sedaj ne bi bilo več (nadzor bi izvajali Usposobljen Investitor sam (oz. zanj Svetovalni inženir) – investitorjev nadzor, Projektant – projektantski nadzor in Inšpektor – inšpekcijski nadzor)

sodelovanju z MZIP) in ohraniti disciplinsko odgovornost – nadzor nad spoštovanjem etičnega kodeksa pooblaščenih posameznikov (vodenje disciplinskih postopkov izvajata poklicni zbornici).

- Uskladiti izobrazbene pogoje za "bolonjsko reformo" in urediti postopke vrednotenja (prej nostrifikacije); za PI (polna pooblastila) je potrebna izobrazba druge bolonjske stopnje.
- Uzakoniti potreben nivo znanja in načina preverjanja znanja slovenskega jezika za PI, PGeo in PA (uskladitev z ZPKEU; glede na vrsto in zahtevnost dela predlagamo nivo B2).
- Okrepiti odgovornost pooblaščenih arhitektov in pooblaščenih inženirjev pri pripravi projektov in v postopku izdaje gradbenega dovoljenja.
- Zaščititi poklicne nazive PI, PA in PGeo.
- Glede na to, da imajo vsi člani inženirskih zbornic po Evropi žige, s katerimi se izkazujemo in glede na to, da je potrebno na nek način potrditi svoje izdelke in zanje prevzeti odgovornost, smatramo žig za zelo uporabno stvar, zato mora po našem mnenju ostati.
- Dejavnosti vsebinsko povezati s standardno klasifikacijo dejavnosti; pri tem naj se dejavnost SKD 71.129 preimenuje v "Inženirsko projektiranje in tehnično svetovanje", s čimer se jo prilagodi terminologiji ZGO.
- Za normalizacijo razmer na trgu inženirskih storitev je nujna uvedba pogojev za opravljanje dejavnosti SKD 71.129; predpisati, da se lahko dejavnost opravi

USPOSOBLJENA UPRAVNA ENOTA IN USPOSOBLJEN INŠPEKTOR

Upravna enota: izdaja GD, odloča o izvedbi tehničnega pregleda in monitoringa, vodi tehnični pregled, izdaja UD

Inšpektor: obvezno sodeluje na dogodkih, ki se izvede na terenu pred pričetkom gradnje in tehničnem pregledu, izvaja reden občasen nadzor nad gradnjo

Upravni delavec, ki vodi konkreten upravni postopek, in inšpektor, ki je zadolžen za konkreten objekt, mora biti Pooblaščen arhitekt ali Pooblaščen inženir sicer mora angažirati izvedenca, t.j. pooblaščenega arhitekta ali pooblaščenega inženirja.

vlja le v obliki svobodni poklic (s.p. brez zaposlenih) ali projektantska družba, ki je v večinski lasti PI in PA; predpisati zahtevo, da ima poslovni subjekt polno zaposlenega vsaj enega PI.

- **Pogoji za udeležence pri prostorskem načrtovanju:**
- Prostorsko načrtovanje je interdisciplinarni proces, ki mora potekati v interakciji različnih strok.
- Vodenje priprave prostorskega akta lahko opravlja le "pooblaščen prostorski načrtovalec" (podjetje s pogoji/pooblaščen oseba).
- Druge strokovne naloge v sklopu prostorskega načrtovanja, pa opravljajo drugi pooblaščen inženirji in arhitekti (te naloge so na primer: izdelave strokovnih podlag za prostorske akte: zasnove arhitekturnih rešitev, idejne zasnove in idejni projekti zgradb in inženirskih objektov, podlage za prikaz plana ali strokovnih podlag ...).
- Pooblastilo prostorskega načrtovalca: Podpiramo ohranitev licence prostorskega načrtovalca, pri čemer smatramo, da bi lahko k strokovnemu izpitu pristopil posameznik z drugo stopnjo bolonjske izobrazbe oz. univ.dipl.inž. naslednjih strok: arhitektura, krajinska arhitektura, gradbeništvo, geodezija, geografija, komunala in vodarstvo, urbanizem, prostorsko načrtovanje, ter ustrezno prakso.
- **Strokovni izpiti in delovne izkušnje:**
- Strokovni izpiti morajo ostati. V šolskem sistemu pridobljena znanja po zelo različnih programih bolonjskega sistema se s strokovnimi izpiti poenotijo na nujna znanja. Prenovi naj se programe strokovnih izpitov.
- Sedanja strokovna izpita za projektiranje in vodenje del naj se združi v enoten strokovni izpit.

- Obvezne delovne izkušnje za pristop k strokovnemu izpitu morajo ostati: Šolski sistem da predvsem oziroma skoraj izključno teoretična znanja, ne pa tudi znanj o zakonodaji, predpisih, standardih, dobri inženirski praksi. Prav tako šele z delovnimi izkušnjami pridobiš sposobnost suverena samostojnega dela.
- Predlagamo uvedbo "kandidata za pooblaščenega inženirja" po vzoru odvetniških kandidatov. Posameznik se registrira, dobi mentorja, le ta ga vodi in na koncu poda poročilo. Na ta način se poskrbi, da je delovna praksa resnično opravljena in ne le deklarativna.
- **Zavarovanje odgovornosti za škodo:**
- Prenovi naj se pogoje zavarovanja odgovornosti za škodo – preuči naj se uzakonitev individualnega zavarovanja za škodo in prilagoditve zavarovanja obsegu dela zavarovanca, zavarovalnicam naj se predpiše obvezen obseg kritja določenih škod.

DRŽAVNI PROSTORSKI NAČRTI

- Sedanji zakon ni slab in bi ga bilo nesmiselno popolnoma zastaviti na novo.
- Večjo vlogo dati začetnim planskim dokumentom, nekako obnoviti plane in uvesti ponovno rezervate.
- Okoljsko problematiko integrirati v prostorsko.
- Podpiramo dve vrsti DPN (posebej za infrastrukturne objekte državnega pomena).
- Poskušati zmanjšati zahtevnost dokumentacij v fazi pobude.
- Poskušati zmanjšati za en krog predstavljanja javnosti (pred PGD se predstavlja trikrat).
- Preurediti zadnji del sedanjega procesa, ko se izda po sprejetem DPN nekakšno "fiktivno gradbeno dovoljenje" (beri "lokacijsko"), po katerem naj bi bilo mogoče črpanje evropskih sredstev.
- Poenostaviti GD za tiste objekte, ki so v proceduri izdelave DPN že na nek način pridobili soglasje.
- Prostorski konferenci dati moč odločanja.

GRADBENI PREDPISI IN VGRAJEVANJE GRADBENIH PROIZVODOV

- Standardi z obvezno uporabo so lahko le tisti, ki so prevedeni v slovenski jezik in so na voljo brezplačno.
- Poleg faze vzdrževanja se je treba posvetiti tudi fazi uporabe objektov, ki bistveno vpliva na trajnostnost objektov in energetska učinkovitost oziroma zmanjšanje rabe energije. ■

Tomaž Černe

Prostorska in gradbena zakonodaja

NASPROTUJEMO OSNUTKU ZAKONA O RAVNANJU Z NEDOVOLJENIMI GRADNJAMI

mag. Tomaž Černe, univ.dipl.inž.geod.

Na IZS smo 11.3.2014 dobili in pregleдали osnutek oziroma delovno verzijo Zakona o ravnanju z nedovoljenimi gradnjami (ZRNG), ki ga je pripravilo Ministrstvo za infrastrukturo in prostor (MZIP) v skladu s sklepom 25. redne seje Vlade Republike Slovenije. Čeprav osnutek še ni uraden in javno objavljen, smo glede morebitne legalizacije črnih gradenj na IZS oblikovali strokovno stališče glede načina rešitve problema črnih gradenj v Sloveniji, ki ga bomo zagovarjali ne glede na to, kdaj in v kakšni obliki bo zakon uradno objavljen. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor smo z njim delno seznanili na sestanku dne 19.3.2014, v celoti pa v pismu, poslanem za tem.

Uvodoma tako navajamo, da nasprotujemo sprejetju Zakona o ravnanju z nedovoljenimi gradnjami, ker ne vidimo utemeljenih razlogov, da bi ga bilo potrebno sprejeti pol leta pred sprejetjem novih zakonov, ki bosta urejala prostor in graditev, s čimer bosta postavila nova pravila tudi za tematično nedovoljenih gradenj. Ker pa se zavedamo, da bo Vlada po vsej verjetnosti vztrajala na že napovedanem zakonu, smo pripravili pripombe k najbolj spornim rešitvam.

1. K besedilu zakona je potrebno podati popolno in strokovno analizo stanja, ki bi

zaobjela oceno obsega nedovoljenih gradenj, učinke izvedbe zakona na lastnike, državo in občine.

Ker takšne analize stanja ni, se poraja občutek, da gre predvsem za zakon, s katerim namerava Vlada dobiti politične točke oziroma simpatije črnograditeljev. Verjetno so prav obseg problema črnih gradenj in nekateri razvpiti primeri v zadnjem času razlog, da je prišlo do politične odločitve, da je potrebno ponovno izvesti izredno legalizacijo črnih gradenj. Verjetno ima namera legalizacije tudi ekonomsko ozadje. Država očitno nima sredstev in kadrov za sanacijo črnih gradenj v skladu z obstoječo zakonodajo, ter ni sposobna izvesti sistemskih sprememb, s katerimi bi preseгла trenutno stanje.

Slovenija nima niti popolne ocene obsega problema nedovoljenih gradenj. V gradivih Vlade in MZIP zasledimo ocene, da je v Sloveniji okoli 30.000 nelegalnih in neskladnih gradenj. Od tega gradbena inšpekcija obravnava okoli 8.700 primerov, o 1.450 zadevah pa je že izdan sklep o izvedbi izvršbe. Na IZS smo mnenja, da je pravo število nelegalnih in nezakonito zgrajenih objektov nekajkrat višje. Realnejšo oceno števila gradenj, ki so nelegalne ali neskladne, dobimo, če upoštevamo, da je bilo na Hrvaškem pre-

jetih okoli 750.000 vlog za legalizacijo nelegalnih in neskladnih gradenj. Iz tega lahko sklepamo, da imamo v Sloveniji opravka z okoli 400.000 primeri (v resnici več, a toliko bi jih investitorji ob podobnih pogojih kot na Hrvaškem, poskusili legalizirati). Pri tem je bistveno večje število neskladnih kot nelegalnih gradenj, pri čemer je neskladne seveda težje identificirati.

2. Pred nameravano legalizacijo obstoječih črnih gradenj je potrebno preurediti sistem dovoljevanja posegov v prostor. Sprejem posebnega zakona o legalizaciji nedovoljenih gradenj pred sprejemom zakonodaje, ki bo preprečevala pojav črnih gradenj za naprej, je po mnenju IZS nedopusten. Prenovljen sistem mora preprečiti pojav črnih gradenj oziroma jih učinkovito zaznavati in odpravljati. Za preprečevanje pojava črnih gradenj je potrebno pred sprejemom zakona o legalizaciji sprejeti zakonske ukrepe na naslednjih področjih:

- Področje pridobivanja dovoljenj za graditev objektov, na katerem so potrebne spremembe predvsem na področju odgovornosti in nadzora nad skladnostjo objekta z izdanim gradbenim dovoljenjem. Potrebno je tudi določiti obveznost izdaje uporabnega dovoljenja, ki potrjuje skladnost objekta z gradbenim dovolje-

njem in ustrezno evidentiranost objekta v uradne evidence.

- Področje evidentiranja objektov in drugih posegov v prostor v uradnih evidencah in sicer na način, da se pri vpisu objekta nadzira obstoj uporabnega dovoljenja in skladnost podatkov o objektu z gradbenim dovoljenjem.
- Področje, ki ureja prenose lastninske pravice na nepremičninah in hipotekarne kredite (prodaje, nakupi, dedovanje, vpis hipoteke in podobno) in sicer na način, da se tudi v teh postopkih preverja obstoj gradbenega in uporabnega dovoljenja ter skladnost nepremičnine, ki je v postopku prenosa z izdanim gradbenim in uporabnim dovoljenjem.
- Področje sistematičnega državnega nadzora nad stanjem v prostoru, ki bo omogočal odkrivanje čim večjega števila sprememb na objektih in v prostoru.
- Področje ravnanja z odkritimi črnimi gradnjami. Na tem področju je smiselno premisliti o uvedbi učinkovitih finančnih vzvodov (v obliki davkov ali taks, v obliki vpisa terjatev na nepremičnine in podobno). S temi vzvodi bo se država lahko izognila stanju, kakršno je sedaj, ko ugotavlja, da za nadzor dan prostorom in sanacijo prostora nima sredstev.
- Črnograditeljstvo je potrebno uvrstiti med kazniva dejanja.

3. Merila za odločitev o tem, ali je mogoče za posamezen objekt izdati gradbeno dovoljenje, morajo biti določena bolj jasno in pregledno, kot to predvideva osnutek zakona.

- Merila za legalizacijo objektov morajo biti postavljena tako, da bo vsem lastnikom črnih gradenj vnaprej jasno, ali in pod kakšnimi pogoji bodo lahko legalizirali svoj objekt ter koliko jih bo to stalo (jasna, razumljiva in ponovljiva)
- Objekte, ki jih ne bo možno legalizirati zaradi neskladnosti s prostorskimi akti in predpisi s področja varovanja narave in kulturne dediščine ter voda mora država zaznati sama in sicer večino takoj, ostale pa v naslednjih letih skozi mehanizme, ki jih naštevamo v točki 2.

4. Obseg projektne dokumentacije, ki se priloži zahtevi za izdajo gradbenega dovoljenja za obstoječo nedovoljeno gradnjo je po našem mnenju preobsežen za namen ugotovitve skladnosti objekta s prostorskimi akti. Obenem pa bo za obstoječe objekte nemogoče podati izjavo o izpolnjevanju bistvenih zahtev pred izvedbo potrebnih raziskav konstrukcije objekta.

Najprej se vprašajmo, zakaj bi objektu, ki je že zgrajen, podeljevali gradbeno dovoljenje? Če je namen tega zakona legalizacija tistih objektov, ki niso v nedopustnem neskladju s prostorskimi akti, potem naj zakon namesto gradbenega dovoljenja lastnikom

omogoči, da za objekte pridobijo odločbo o legalizaciji. Iz nje bo jasno, da objekti niso bili zgrajeni v skladu z zakonom in da ni nujno, da izpolnjujejo vse bistvene zahteve. To dejstvo naj se vpiše v kataster stavb. Na ta način bodo zavarovani vsi bodoči kupci takega objekta, vsakokratni lastnik pa ne bo imel več težav z inšpekcijo.

V tem primeru v osnutku zakona predlagani obseg projektne dokumentacije za legalizacijo zadošča, iz njega naj se celo izpusti tudi izjavo o mehanski odpornosti in stabilnosti, ki je brez izvedbe ustreznih raziskav objekta in izračunov, s katerimi se potrdi izpolnjevanje te bistvene zahteve, ni mogoče dati.

V kolikor pa želi lastnik nelegalnega objekta objekt legalizirati na način, da pridobi uporabno (in s tem tudi gradbeno dovoljenje, in ne obratno), pa naj mu zakon to omogoči. A le pod pogojem, da odgovorni projektanti na podlagi dokazil (o raziskavah in izračunih in ne na podlagi izjav) dokažejo, da objekt izpolnjuje vse bistvene zahteve po ZGO (enako kot pri novogradnji).

Zato predlagamo, da se za nezahtevne objekte kot dokumentacija za pridobitev odločbo o legalizaciji, torej dokumentacija, ki je potrebna za ugotovitev skladnosti objekta s prostorskimi akti, smatra geodetski načrt stanja in po potrebi z nekaterimi vsebinami dopolnjen elaborat za vpis objekta v uradne evidence (predvsem za stavbe elaborat za vpis stavbe v kataster stavb).

V zakonu naj se zapiše, da zahtevnih in infrastrukturnih objektov ni mogoče legalizirati z odločbo. Ker se v njih zadržuje oziroma jih uporablja večje število ljudi, je varnost toliko bolj pomembna, zato mora lastnik za tak objekt pridobiti uporabno dovoljenje.

5. Ker gre za obstoječe objekte je napačno določilo zakona, ki predvideva, da lahko projektno dokumentacijo za stavbe izdelale odgovorni projektant s področja arhitekture. Takšna določba je diskriminatorna do odgovornih projektantov drugih strok, predvsem gradbene.

Zakon naj določi, da lahko projektno dokumentacijo za legalizacijo izdelajo pooblašeni arhitekti in inženirji, člani IZS ali ZAPS. Pri izdelavi projektne dokumentacije gre za posnetek izvedenega stanja, ki se kot končni produkt zabeleži v elaborat za vpis objekta v uradne evidence.

Ob tem bi radi poudarili, da pooblašeni arhitekt ni pooblaščen za dajanje izjave o mehanski odpornosti in stabilnosti (za to je pooblaščen pooblašeni inženir – odgovorni projektant načrta gradbenih konstrukcij in drugih gradbenih načrtov, IZS-G) kot tudi nima znanj s področja nekaterih drugih bistvenih zahtev, da bi lahko izjavljal o le teh.

6. Napačna, nestrokovna in za IZS povsem nesprejemljiva je določba zakona, po

kateri se šteje, da je za nedovoljeno zgrajeni objekt, za katerega se izda gradbeno dovoljenje po tem zakonu izdano tudi uporabno dovoljenje.

Uporabno dovoljenje se lahko izda samo za objekte, za katere pooblašeni inženirji zanesljivo ugotovijo, da izpolnjujejo vse bistvene zahteve. Kot že povedano, to brez raziskav in izračunov ni mogoče.

7. Za vse legalizirane objekte je potrebno v uradnih evidencah zabeležiti, da je bil objekt naknadno legaliziran po posebnem postopku, kot tudi navesti, da stanje izpolnjevanja bistvenih zahtev objekta ni bilo ugotavljano.

Dejstvo namreč je, da nezakonit objekt, ki je bil zgrajen brez zakonsko predpisane dokumentacije in dovoljenj, morda ne izpolnjuje vseh bistvenih zahtev oziroma izpolnjevanja ni mogoče ugotoviti ali pa je takšno ugotavljanje povezano s stroški, ki so enaki ali višji kot stroški, ki jih je imel investitor, če je objekt zgradil legalno. To pomeni, da se nekateri investitorji nezahtevni objektov ne bodo odločili izvesti ustreznih raziskav mehanske odpornosti in stabilnosti objekta, kar mora biti z namenom varstva kupcev in kasnejših uporabnikov objekta zabeleženo v uradnih evidencah (kataster stavb).

8. V zakonu je potrebno določiti datum, do katerega je mogoče že zgrajen objekt legalizirati po tem posebnem zakonu ter vir podatkov iz katerih se lahko preverja obstoj objekta.

Presečni datum, do katerega so nastale nedovoljene gradnje in se lahko poskusijo legalizirati po tem zakonu, naj bo datum cikličnega aerosnemanja.

9. Sestava strokovnih skupin oziroma komisij, ki bodo odločale o nekaterih posebnih primerih po našem mnenju ni ustrezna (arhitekt, krajinski arhitekt, urbanist oziroma prostorski načrtovalec, gradbenik in predstavnik občine), kot tudi ne predlog, da jih imenuje ministrstvo.

Poudarjamo, da bo pri odločanju o legalizaciji in ne bo možno upoštevati subjektivnih (oblikovnih) elementov, temveč morajo biti v ospredju predvsem jasni merljivi elementi in izpolnjevanje bistvenih zahtev (predvsem varnosti). Potreben bo urbanist (pooblaščen prostorski načrtovalec), strokovnjak s področja gradbeništva (pooblaščen inženir – statik), odgovorni geodet, za zahtevne objekte pa tudi odgovorni projektanti s področja požarne varnosti in strojnih ter električnih instalacij.

V izogib zamudam naj komisijo določi upravna enota sama, pri čemer naj pri imenovanju članov upošteva predloge ZAPS in IZS. Zbornici lahko v ta namen pripravita tudi seznama primernih kandidatov. ■

Sašo Škorjanc

Energetski zakon

PREDSTAVLJAMO NOV ENERGETSKI ZAKON

Sašo Škorjanc, univ.dipl.inž.el.
Član MSE

UVOD

Energetski zakon (EZ) je sistemski zakon o delovanju energetskega sistema. Prva verzija zakona je bila sprejeta leta 1999, torej še pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo (EU). Zakon je bil do sedaj spremenjen že petkrat, saj v osnovni verziji ni upošteval nobene direktive EU. Kljub temu pa je uvedel načela, ki sta jih določali takrat veljavni direktivi EU o odpiranju trga z električno energijo in zemeljskim plinom ter o navajanju porabe energije z uporabo nalepk.

Osnovna verzija zakona je bila večkrat spremenjena z dodatnimi členi, ki jih je bilo nad 100. Kljub temu je bilo potrebno v slovenski pravni red še vedno prenesti dodatne direktive EU.

POTEK OBRAVNAV IN SPREJEMANJE ZAKONA

Prva javna obravnava predloga energetskega zakona (EZ-1) je bila že junija 2011 in je trajala do konca septembra istega leta. Postopek sprejema EZ-1 je bil ustavljen, je pa bil zato pripravljen Zakon o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona – EZ-F, ki pa je bil nazadnje umaknjen iz postopka sprejemanja.

Predlog EZ-1 je bil ponovno posredovan v javno obravnavo v juniju 2013. Oktobra istega leta je Vlada RS predlog sprejela in zakon posredovala v obravnavo v Državni zbor RS (DZ RS). Obravnava v DZ RS in na matičnem delovnem telesu je trajala od

novembra 2013 do konca januarja 2014, kjer je bil zakon tudi sprejet. Vendar je Državni svet Republike Slovenije 4. 2. 2014 izglasoval veto na zakon ter podal zahtevo o ponovnem odločanju. Razlog za veto je bil predvsem v nestrinjanju s členi, ki govorijo o energetske izkaznici. Ponovno odločanje v DZ RS je potekalo 24. 2. 2014, kjer je DZ RS z absolutno večino zakon tudi sprejel.

Zakon je bil objavljen v Uradnem listu št. 17/2014 dne 7. 3. 2014, v veljavo je stopil 15 dni po objavi.

CILJ IN VSEBINA

Cilj zakona je prenos evropske zakonodaje v slovensko, ureditev skupnih pravil notranjega trga za elektriko in zemeljski plin ter izboljšava pravic potrošnikov, krepitev konkurence in hkrati ustvarjanje pogojev za večjo zanesljivost oskrbe.

Energetski zakon je zelo obsežen dokument, ki obravnava energetiko v celoti in vsebuje 557. členov, ki so porazdeljeni v 12 delov, od katerih ima vsak del več poglavij z oddelki. V nadaljevanju je na kratko opisana vsebina pomembnejših področij, ki jih zakon obravnava, z večjim poudarkom na električni energiji.

ENERGETSKI KONCEPT SLOVENIJE IN DRŽAVNI RAZVOJNI ENERGETSKI KONCEPT

EZ-1 daje pravno podlago za sprejem nacionalnih strateških dokumentov v zvezi

z oskrbo države z energijo. Te dokumente sprejmeta DZ RS ter vlada Republike Slovenije. DZ RS na predlog vlade sprejme Energetski koncept Slovenije (EKS) za obdobje 20 let in okvirno 40 let, v katerem se določijo cilji zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo. V enem letu po sprejetju EKS mora ministrstvo, pristojno za energijo, pripraviti in predložiti vladi v sprejem Državni razvojni energetske koncept (DREN), ki je okvirni načrt pomembnejših naložb v energetske infrastrukturo.

PODROČJE VARSTVA ODJEMALCEV

Z zakonom se izboljšujejo pravice odjemalcev, saj zakon med drugim določa skrajni rok (21 dni), v katerem mora biti omogočena menjava dobavitelja. Določeni so tudi pogoji, pod katerimi je možna menjava pred iztekom pogodbe brez pogodbene kazni.

Za zagotavljanje dostopa potrošnikov do pomembnih informacij, se bo vzpostavila skupna kontaktna točka. Dobavitelji pa so zavezani k učinkovitejšemu načinu obravnavanja pritožb potrošnikov.

PODROČJE SISTEMSKIH OPERATERJEV IN ENERGETSKE INFRASTRUKTURE

Zakon ureja pravila notranjega trga z elektriko in sistemske operaterje tako prenosnega kot distribucijskega električnega omrežja. Med operaterjema je bistvena razlika v tem, da mora biti v prenosnem omrežju sistemski operater hkrati tudi lastnik

omrežja, kar pa ne velja v distribucijskem omrežju.

Zakon na novo ureja tudi varovalne in varnostne pasove energetske infrastrukture ter uvaja brezplačno služnost na nepremičninah, katerih lastnik je Republika Slovenija ali lokalna skupnost, razen za služnost na vodnih in priobalnih zemljiščih.

TOPLOTA IN DRUGI ENERGETSKI PLINI

Zakon združuje področje daljinskega ogrevanja in hlajenja ter distribucije drugih energetskih plinov iz zaključenih omrežij v enotno poglavje. Prav tako ureja zaščito odjemalcev glede oskrbe in določanja cen ter pogodbenih obvez.

ENERGETSKA UČINKOVITOST

Zakon prinaša novosti predvsem na področju stavbnega sektorja, saj so na tem področju veliki potenciali za zmanjšanje porabe energije in stroškov zanjo. Nove stavbe morajo biti grajene tako, da so skoraj nič energijske. Uvaja se akcijski načrt za skoraj nič energijske stavbe za obdobje do 2020, v katerem se oblikujejo politika in ukrepi za spodbujanje energetskih sanacij obstoječih stavb v skoraj nič energijske.

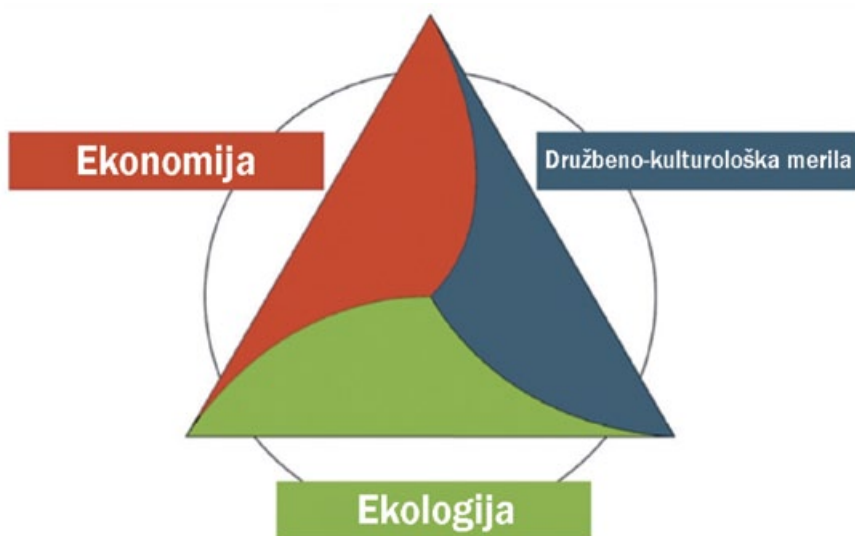
V fazi sprejemanja je bilo največ polemik na temo energetskih izkaznic. Energetska izkaznica je bila sicer že bila pred novim zakonom predpisana z zakonodajo, vendar je z novim zakonom postala obvezna za nepremičnine, ki se prodajajo ali oddajajo v najem za več kot dvanajst mesecev. Lastniki morajo najpozneje do konca leta 2014 zagotoviti, da se pri oglaševanju navedejo energijski kazalniki energetske učinkovitosti nepremičnine iz energetske izkaznice.

OBNOVLJIVI VIRI ENERGIJE

Temeljni instrument spodbujanja obnovljivih virov energije ostaja podporna shema, vendar bodo spodbude deležne le tiste naprave, ki bodo proizvedle energijo z najnižjimi stroški. Vlada bo tako imela pooblastila pri določanju o tem, katere tehnologije in v kakšnem obsegu se bodo spodbujale. S tem se bo preprečila nenadzorovana rast samo ene tehnologije, kot je bilo do sedaj na primeru fotovoltaičnih elektrarn.

ZAKLJUČEK

S sprejetjem zakona smo tako dobili zakonodajo, ki ureja hkrati področje trga za električno energijo, trga zemeljskega plina, oskrbe s toploto, obnovljivih virov energije, učinkovite rabe energije, ureja agencijo za energijo, energetska infrastrukturo in transport ogljikovega dioksida. S tem zakonom se je tudi uskladila nacionalna zakonodaja s direktivami EU na področju energetike. ■

Merila trajnosti.

Trajnostna gradnja in zeleno javno naročanje

MKO SE PRIPRAVLJA NA SPREMEMBO UREDBE O ZELEDEM JAVNEM NAROČANJU

mag. Barbara Škraba Flis, univ.dipl.inž.grad.
Generalna sekretarka IZS

V Sloveniji od leta 2011 velja Uredba o zelenem javnem naročanju (Ur. L. RS, št. 102/2011), ki v prilogi 7 določa tudi temeljne okoljske zahteve za stavbe, ki jih mora javni naročnik upoštevati ob naročanju projektiranja, gradnje ali prenove javnih stavb. Namera, da bi izvajanjem zelenega javnega naročanja dobre prakse sčasoma prešle v zasebni sektor in s povpraševanjem spodbudile proizvajalce k boljšim izdelkom, se je v zalomila že čisto na začetku. Ker je uredba neživljenjska, se že vse od sprejema uredbe močno zatika tako na strani javnih naročnikov kot ponudnikov. Primerov dobre prakse pa skoraj ni.

Vlada RS je avgusta 2012 s sklepom naložila Ministrstvu za kmetijstvo in okolje, da v sodelovanju z drugimi ministrstvi in deležniki do 31. 3. 2015 oblikuje nove trajnostne zahteve za projektiranje in gradnjo stavb, na podlagi katerih bo mogoče pri javnem naročanju upoštevati vpliv stavbe v njeni celotni življenjski dobi.

Ministrstvo je februarja v okviru projekta CEC 5 "Demonstracija energetske učinkovitosti in uporaba obnovljivih virov energije" organiziralo tri delavnice za strokovno javnost in ključne resorje ter deležnike (arhi-

tekti, inženirji, naročniki, industrija, civilna združenja). Namen delavnic je bila pridobitev strokovnih in v največji meri usklajenih podlag za pripravo novih okoljskih zahtev za stavbe (ob upoštevanju okoljskega vpliva stavbe v njeni celotni življenjski dobi) in nadgradnjo priloge 7 uredbe o zelenem javnem naročanju.

Udeleženci delavnic so bili soglasni, da je uredba sicer dobrodošla, saj spodbuja razmišljanje o trajnostnem pristopu pri projektiranju in gradnji oziroma obnovi stavb, a več kot pohval je bilo evidentiranih kritik in predlogov za njeno izboljšanje, in to čimprej, saj:

- uredba ne omogoča spodbujanja razvoja gospodarstva v smeri večje trajnostnosti, saj v nekaterih primerih celo zaostaja za razvojem novih rešitev v gospodarstvu in še kje (neskladnost s standardi in stanjem razvoja tehnike),
- je uredba prezahtevna za uporabo – naročanje in izbor izvajalcev sta izjemno zahtevna ali skoraj nemogoča,
- niti naročniki niti ponudniki zanjo niso dovolj usposobljeni (niso dovolj podučeni o uredbi in principih trajnostne gradnje nasploh),

- je uredba ponekod preveč natančna (na primer pri deležu lesa), drugod pa premalo dorečena (ne določa rabe energije, vode, ni preverjanja nevarnih snovi, ne upošteva celotnega življenjskega cikla proizvodov, ne opredeljuje selektivno projektiranja in izvedbe) in ponekod ureja, kar bi moralo biti urejeno drugje oziroma drugače,
- je ključna pomanjkljivost uredbe, da ne vključuje instrumenta nadzora in sankcij (izjave se ne preverjajo, niso preverljive, sankcij za lažne izjave ni).

Po mnenju udeležencev je uredba potrebna temeljite prenove in dopolnitve, pri čemer mora biti umeščena v celovit sistem podpornega okolja, da bo dvigovala zavest in znanje ter spreminjala miselnost, tako da bo:

- uveljavljala načelo, da ni pomembna samo kratkoročno najnižja cena,
- vplivala na potrošnike, naročnike in izvajalce (spodbujala trajnostno gospodarstvo),
- dolgoročno zajemala projekt gradnje oziroma obnove stavb v njihovi celotni življenjski dobi
- in postavljala višje standarde za gospodarstvo.

Udeleženci so predlagali, da se ob prenovi uredbe:

- odstrani predpisane deleže določene tehnologije in materialov, saj je treba upoštevati lokalne specifičnosti okolja takšne gradnje (Kras, Goriško),
- najprej uvede jasnejši in preglednejši sistem javnega naročanja, nato pa tudi razvrščanja kakovosti stavb z vidika trajnosti, pri čemer naj javni naročnik s projektno nalogo določi kakovost stavbe, ki jo naroča, to pa pri načrtovanju zagotovi projektant z rešitvami, ki jih predvidi v načrtih ter izvajalec tako, da izvede gradnjo po načrtu in to dokaže z dokazili (okoljskimi deklaracijami, certifikati, tehničnimi specifikacijami ...); kot primer dobre prakse je bil izpostavljen nemški sistem razvrščanja stavb z vidika trajnosti v zlato, srebrni in bronasti razred, pri čemer nemški javni naročniki s projektno nalogo vedno predpišejo le, da mora projektant izdelati načrte tako, da bo objekt načrtovan v srebrnem standardu; pri tem omogoča nemški sistem transparentno spremljanje poteka in izpolnjevanja meril trajnostne gradnje v vseh fazah projekta od ideje do izvedbe, kar zagotavlja z nadzorom nad zeleno kakovostjo, ki ga izvajajo neodvisni pooblašenci,
- v vse faze (načrtovanje in nadzor) naj se uvede instrument nadzora izpolnjevanja meril trajnostne gradnje in sankcioniranja kršenja predpisov,
- v preoblikovanju uredbe naj se vključi stroko. ■

Trajnostna gradnja in zeleno javno naročanje

OKOLJSKE DEKLARACIJE TIPA I IN TIPA III

Friderik Knez, univ.dipl.fiz.
Zavod za gradbeništvo Slovenije

Okoljske deklaracije urejajo standardi serije ISO 14020. Med deklaracijami sta posebej zanimivi deklaracija tipa I, to je znak po ISO 14024, in deklaracija tipa III, po ISO 14025. Obe sta tudi omenjeni v Uredbi o zelenem javnem naročanju. Ti dve vrsti deklaracij namreč za potrebe Uredbe označujeta proizvode, ki neposredno prispevajo k izpolnjevanju zahtev za gradbene materiale.

Obe vrsti deklaracije imata po svoje prednost; deklaracija tipa I se načeloma podeli proizvodu, ki je po okoljski kakovosti v zgornjem segmentu med primerljivimi proizvodi. Poleg tega se znak tipa I podeli izdelkom, ki so tudi sicer funkcionalno primerni. Izdelki, ki nosijo deklaracijo tipa I so torej vodilni v svoji skupini. Uporabnik pa iz znaka tipa I ne more razbrati relativne pomembnosti proizvoda npr. v celotni stavbi.

V Evropi morda najbolj znan okoljski znak tipa I je Ecolabel, ki je pod patronatom Evropske komisije. Žal je Ecolabel precej omejen glede nabora gradbenih proizvodov, za katere ga je možno pridobiti. Na spletni strani ARSO, ki je operater programa v Sloveniji, tako s področja gradnje najdemo samo talne obloge, svetlobne vire, toplotne črpalke ter barve in lake. Se pa seznam stalno širi. Skupno je v EU sicer izdanih že več kot 17.000 znakov Ecolabel; največ na področju trdih talnih oblog.

Drugi znani znak tipa I je nemški modri angel (Blauer Engel), ki se tudi smatra kot najstarejši znak tipa I. Nabor tega znaka je

Friderik Knez

širši, absolutno število izdanih znakov pa manjše (nekaj manj kot 12.000). Tudi modri angel je znak, ki ima temelje v državnih strukturah in ni komercialni znak. Zato je vsekakor tudi kredibilen.

Na trgu najdemo tudi še več znakov tipa I. Njihova kakovost in zanesljivost je včasih tudi vprašljiva. Omenjena znaka in npr. tudi Nordic ecolabel (tudi "nordic swan") ki je, podobno kot Blauer Engel za področje Nemčije, uradni znak nordijskega področja pa ponujajo res zanesljive informacije. Žal ni mogoče, da bi podajal informacije o vseh znakih, ki obstajajo. Za kupca (naj bo to zasebnik ali država) pa je pomembno to, da je znak neodvisen, širok in če se le da ali akreditiran ali pa potrjen s strani pristojnih organov države izvora

Okoljska deklaracija tipa III (tudi "EPD" – environmental performance declaration) pa za razliko od znaka tipa I podaja kvantificirane indikatorje vpliva na okolje. Informacija, ki jo podaja, je bistveno bolj kompleksna, kot je informacija v znaku tipa I. Ni pa sama po sebi selektivna – selekcijo mora narediti uporabnik in sicer tako, da primerja posamezne izdelke. Trenutno primerjavo lahko naredimo le tako, da poiščemo podatke za primerljive proizvode iz podatkovnih baz (npr. Oekobau.dat ali Baubook). Sčasoma pa bo EPD postala dominantno merilo okoljskih lastnosti.

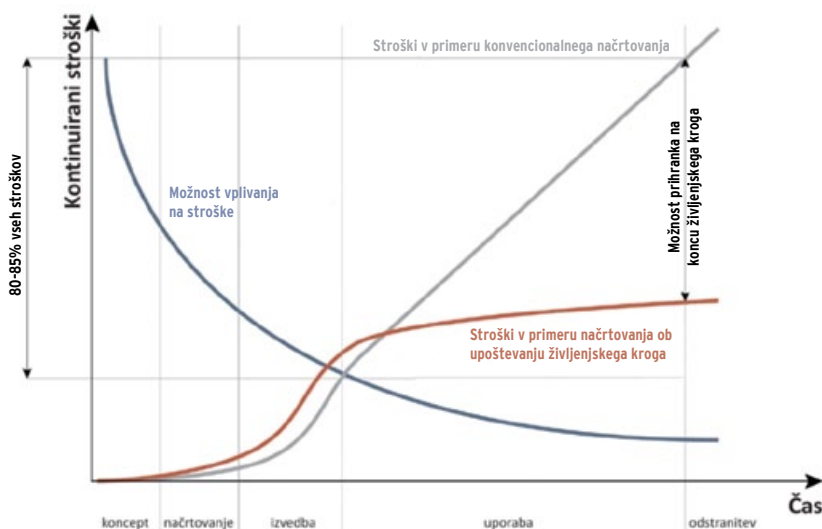
Informacijo iz EPD lahko s pridom uporabljajo projektanti in investitorji, saj lahko na ta način optimirajo okoljski odtis stavbe.

Kljub temu, da EPD glede dostopnosti ne omejuje nabora proizvodov, ki lahko EPD pridobijo, pa nič ne kaže, da bi med proizvodi z izdanimi EPD našli tudi okoljsko slabše proizvode. Razlog je preprost – proizvajalci se želijo z EPD predvsem izkazati, zato dajejo v presojo predvsem svoje boljše proizvode. Nenazadnje se EPD lahko izda le na podlagi izdelane analize življenjskega kroga (LCA), ki od proizvajalca terja znaten napor in tudi nekaj finančnih sredstev.

EPD izdajajo programi, v Sloveniji obstaja program EPD-ZAG. Tudi tu obstaja mednarodno povezovanje. Tako je program EPD-ZAG ustanovni član **Eco platforme**, katere namen je zagotoviti medsebojno priznavanje deklaracij med programi in posledično po celotni EU. Slednje je pomembno za slovensko industrijo gradbenih proizvodov. Nenazadnje je EPD pot dokazovanja okoljskih lastnosti tudi v okviru CE označevanja.

Obe vrsti deklaracije, tako znak tipa I kot EPD (znak tipa III) izda tretja, neodvisna stranka v okviru organiziranega programa. Program mora biti neodvisen in odprt za vse. S tem se zagotovi visoka stopnja zanesljivost.

Glavna razlika med oznakama izhaja iz koncepta in usmeritve k uporabniku – na eni strani znak, ki zagotavlja, da je proizvod med boljšimi v skupini in ki uporabnika ne obremenjuje s podatki, ki jih verjetno ne bo razumel, in na drugi strani deklaracija z navedbo eksaktnih vrednosti, ki pa jih je malce težje primerjati. Vendar za gradbeništvo ne bi smelo biti velikega dvoma: končni cilj je namreč trajnostna, okolju prijazna stavba. Odtis stavbe pa lahko ocenimo le tako, da poznamo odtise komponent. To je tudi točka, ko koncepta v gradbeništvo konvergirata: skozi sistem EPD in ekobilance stavbe se lahko izoblikujejo kriteriji, ki bodo lahko osnova za preglednejše označevanje z znaki. Slednje se že dogaja skozi **sisteme certificiranja stavb**, kot so nemški DGNB in angleški BREEAM pa tudi ameriški LEED. Čeprav je na poti še kar nekaj korakov. ■

Stroški življenjskega kroga.

Trajnostna gradnja

SISTEMI CERTIFICIRANJA TRAJNOSTNOSTI OBJEKTOV

Irena Hlede, univ.dipl.inž.arh.
Vodja pisarne GBC Slovenia

Sodobni pristopi k projektiranju so v naše delo vnesli mnoge nove izraze, eden izmed njih je tudi certificiranje. Slovenski prevod je preprost – vrednotenje, vendar se je zaradi dokumenta, ki ga ovrednoten objekt dobi, to je certifikata, bolj uveljavila tujka. Seveda se lahko certificira vrsto različnih stvari, a v prispevku bo tekla beseda le o vrednotenju oziroma certificiranju stavb.

ZAKAJ STAVBE VREDNOTIMO?

Vzroke za vrednotenje stavb bi najlažje opisali s primerjavo z avtomobili: ko te kupujemo, se temeljito pozanimamo o kakovosti delov, ki avto sestavljajo, o tem, kdaj jih bomo morali zamenjati, koliko je pričakovana poraba goriva, ipd. Avto je pred registracijo obvezno homologizirati, za čas njegove uporabe pa imamo natančno zapisane servisne zaveze glede na prevoženo kilometrino oziroma starost vozila. Za stavbe so mnoge značilnosti primerljive, a formalne zaveze veliko bolj ohlapne.

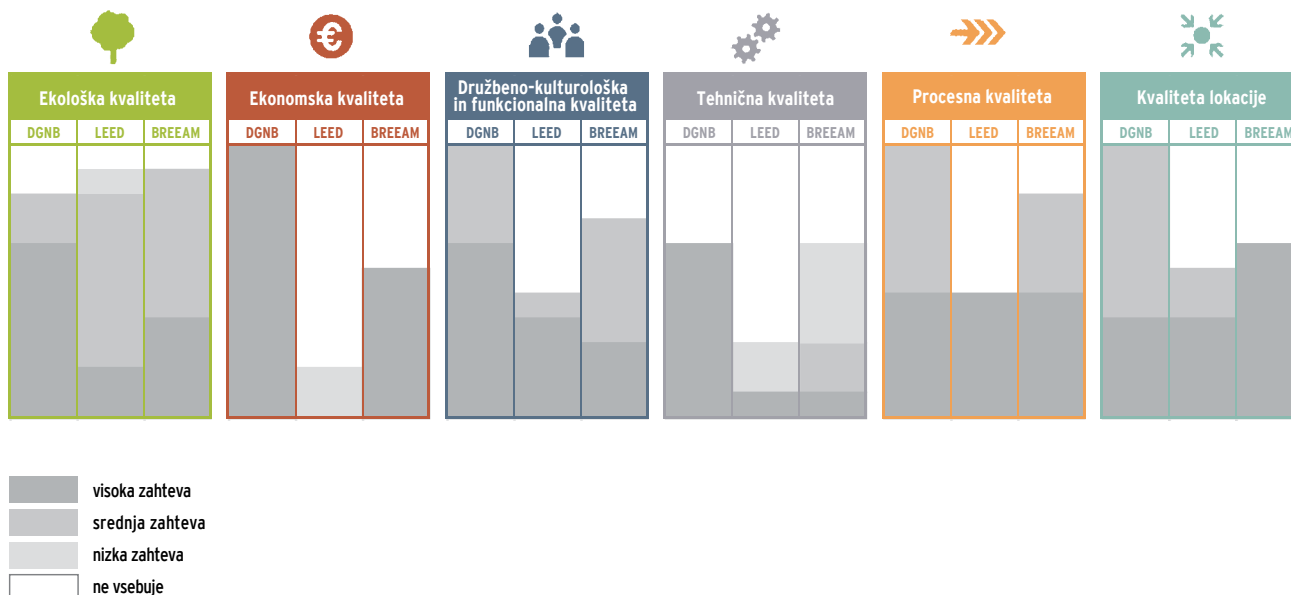
Stavbe so zelo kompleksne stvaritve s temelji, zidovi, ostrejši in strehami, s stavbnim pohištvo, tlaki, instalacijami ter s kupom drugih sestavnih delov, ki so vsi podvrženi dolgoletni rabi. In če so ti sestavni deli stavb nekakovostni ali če so nekakovostno sestavljeni oziroma zgrajeni, je stavbe treba pogosto popravljati. Ta popravila pa so pogosto zelo draga. Še večji strošek pa so za lastnika oziroma uporabnika stavbe predstavlja vse, kar morajo le-te nuditi uporabnikom za njihovo ugodje:

Irena Hlede

toploto pozimi, hlad poleti, svetlobo ponoči, vodo, elektriko ... Zato danes govorimo pri stavbah o njihovem življenjskem krogu. Ta je za različne tipe stavb različen, pri večini stanovanjskih stavb je dolg 50 in več let. Ko neko stavbo umestimo v njen življenjski krog skupaj s stroški popravil in vzdrževanja ter izdatki za uporabo (ogrevanje, hlajenje, prezračevanje, napajanje drugih naprav za ugodje uporabnikov, čiščenje), pridemo do podatka, da v povprečju le 20 odstotkov izdatkov v življenjskem krogu stavbe odpade na naložbo in kar 80 odstotkov na njeno vzdrževanje, popravljanje in uporabo.

Potreba, da se tudi za stavbe uvede podoben sistemski nadzor nad njihovo kakovostjo in varčnostjo, kot pri avtomobilih, od lastnosti gradiv do potratnosti pri porabi primarne energije, se je najprej pokazala

Primerjava sistemov DGNB, LEED in BREEAM (iz gradiva za GDNB RP)

pri strokovnjakih, ki se ukvarjajo s prodajo in oddajanjem stavb, to je pri nepremičninskih posrednikih, kot tudi finančnikih in zavarovalničarjih. Predvidljivo je namreč, da se bodo (že doslej visoki) stroški vzdrževanja stavb še nadalje povečevali, to pa za lastnike neustreznih in potratnih stavb posledično pomeni (pre)visoke stroške vzdrževanja, nižjo vrednost nepremičnine in tudi nižje najemnine.

Dodaten zagon so tem postopkom dale podnebne spremembe ter z njimi povezani ukrepi, ki jih sprejemajo vlade po vsem svetu, da ublažijo pogubne posledice pregrevanja ozračja, tanjšanja ozonske plasti ter vseh drugih težav, ki nas pestijo danes. Raziskave so namreč pokazale, da so stavbe na primer v Nemčiji "krive" za kar 30 % izpustov CO₂, 50 % odpadkov ter za porabo 40 % primarnih virov energije (podatki iz leta 2008) ali v ZDA za 39 % izpustov CO₂, 40 % primarne energije, 13 % porabe vode ter 15 % državnega proračuna letno. Podnebne spremembe nas silijo, da te številke čim prej drastično zmanjšamo, zato govorimo o energetske skoraj ničelnih, energetske pozitivnih in pasivnih stavbah, ki počasi postajajo zaveza za projektante in investitorje.

CERTIFIKATNI SISTEMI

Za merjenje kakovosti stavb v njihovem celotnem življenjskem krogu (od zibelke do groba) so v različnih državah sveta razvili kar nekaj orodij, t.i. certifikatnih sistemov.

Le-ti so orodje za poenostavitev dela projektantov za doseganje trajnostne kakovosti stavb, predvsem pa orodje lastnikov za nadzor nad ohranjanjem vrednosti nepremičnin, saj izkušnje kažejo, da le-te s pridobljenim certifikatom dosegajo višje prodajne cene ter omogočajo višje najemni-

ne. Izvajanje certificiranja je naloga, ki je v rokah projektantov, ter jo lahko v obdobju gospodarske krize vidimo tudi kot priložnost in izziv, da svoje delo dvignemo na višjo, trajnostno raven.

Certifikatni sistemi se najpogosteje razvijajo znotraj združenj za trajnostno gradnjo. Poslovni model predpisuje, da je v vsaki svetovni državi le eno samo združenje, ki na njenem teritoriju povezuje vse, ki so vpleteni v proces trajnostne gradnje. Vsa združenja (doslej jih je že preko 100) se povezujejo v enotno globalno organizacijo, imenovano svetovno združenje za trajnostno gradnjo (WorldGBC – World Green Building Council). Le-to nobenega izmed certifikatnih sistemov ne postavlja pred druge kot globalni standard, ampak vsem državam pusti popolno svobodo izbire.

Tako so angleži razvili sistem BREEAM, v Nemčiji DGNB, na Japonskem imajo CAS-BEE, v Avstraliji, Južni Afriki in na Novi Zelandiji je uveljavljen Green Star, v Indiji IGBC, v ZDA in Kanadi uporabljajo LEED. Poleg tega obstaja še nekaj manj razširjenih orodij za vrednotenje, ki so jih razvile posamezne države same.

MERILA TRAJNOSTNOSTI

Na splošno temelji klasični pristop k trajnostnosti na treh merilih:

- ekologiji,
- ekonomiji in
- družbeno-kulturoloških merilih.

Poleg le-teh so za kakovost pomembne še:

- tehnična kakovost,
- procesna kakovost in
- izvedba stavbe ter kakovost lokacije.

Znotraj vsakega merila se nahaja nabor številnih kriterijev, ki obravnavajo varovane kategorije in trajnostne cilje.

V okviru sistema se stavbo optimizira in vrednosti (ocenjuje) preko njenega celotnega življenjskega kroga v smeri minimizacije porabe energije in virov, zmanjšanja vplivov na okolje in v smeri izboljšanja celovite gospodarnosti. Sočasno je treba zadostiti zahtevam po izboljšanju družbeno-kulturoloških vidikov. To se doseže z vzpostavitvijo doseganja meril za zagotavljanje zdravega in ugodja, ki vodijo do povišane življenjske kakovosti in storilnosti uporabnikov stavbe. Tehnično kakovost je treba obravnavati kot povprečno kakovost preko celotnega preseka ključnih meril.

Kakovosti trajnostne gradnje.

Različni sistemi certificiranja pripisujejo posameznim navedenim merilom oziroma kakovostim različen pomen. Nemški certifikacijski sistem DGNB je prvi in zaenkrat edini predstavnik druge generacije sistemov za trajnostno certificiranje, ki polaga velik pomen tudi ekonomskemu vidiku trajnostne gradnje, kar pomeni da je njegovo pomembno orodje vključitev stroškov celotnega življenjskega kroga objekta. ■

Trajnostna gradnja

PRVO IZOBRAŽEVANJE ZA PRIDOBITEV NAZIVA "DGNB REGISTERED PROFESSIONAL" V SLOVENIJI

Med 15. in 17. januarjem 2014 je v Ljubljani potekalo prvo izobraževanje za usposobljene po programu DGNB RP – Registered Professional, mednarodno uveljavljenem sistemu certificiranja trajnostnih stavb. Izobraževanje je potekalo v organizaciji Slovenskega združenja za trajnostno gradnjo, izvajalo pa ga je Nemško združenje za trajnostno gradnjo – DGNB.

Kratice DGNB je istočasno tudi izraz za sodoben sistem certificiranja trajnostnih stavb, ki temelji na vrednotenju okoljske, ekonomske in družbene kakovosti stavb. Za zahteve in potrebe lokalnega trga ga je razvilo nemško združenje za trajnostno gradnjo ter ga kasneje prilagodilo za uporabo v mednarodnem prostoru pod nazivom DGNB International. Certificirane stavbe se odlikujejo po ekonomski učinkovitosti v svoji celotni življenjski dobi, po uporabi okolju in uporabnikom neškodljivih gradbenih proizvodov ter po visoki bivalni kakovosti.

Izobraževanje je bila odlična priložnost za strokovnjake s področij projektiranja, inženiringa, nepremičninskega posredništva ter iz vrst proizvajalcev gradbenih proizvodov in opreme za nadgradnjo nji-

hovich strokovnih znanj z znanji o trajnostnosti v grajenem okolju. Program izobraževanja (http://gallery.mailchimp.com/ecfd19a3d771d6d4c88576cdc/files/DGNB_vsebina_izobrazevanja.pdf) je bil zasnovan modularno, tako da so bila vključena ključna vplivna področja trajnostnih stavb po sistemu DGNB. Pridobljeno znanje so imeli udeleženci možnost nadgraditi s pridobitvijo potrdila o usposobljenosti za registrirane strokovnjake DGNB RP preko spletnega preverjanja znanja.

Tako imamo v Sloveniji od marca letos tudi prvo skupino nekaj manj kot tridesetih uradno registriranih strokovnjakov za trajnostno gradnjo po sistemu DGNB, ki so usposobljeni za to, da vam svetujejo in stojijo ob strani pri vaši investicijski nameri – izgradnji trajnostnega objekta – ves čas, od ideje do končanega objekta. ■

Seznam registriranih strokovnjakov za trajnostno gradnjo po sistemu DGNB najdete na povezavi:

<http://www.gbc-slovenia.si/izobrazevanje/dgnb/>

42. Geodetski dan

MATJAŽ GRILC JE POSTAL ZASLUŽNI ČLAN ZVEZE GEODETOV SLOVENIJE

Matjažu Grilcu je Zveza geodetov Slovenije podelila naziv zaslužni član ZGS. V obrazložitvi je zapisano, da je bil med najzaslužnejšimi člani za uspešno vzpostavitev Matične sekcije geodetov pri Inženirski zbornici Slovenije, bil je prvi predsednik sekcije, danes pa je še vedno zelo aktiven kot član Upravnega odbora MSGeo in vodja dveh komisij v IZS. Od leta 2009 je tudi tehnični urednik glasila Inženirske zbornice Slovenije IZS.NOVO. Kot strokovnjak za spletno informiranje in socialna omrežja je dejaven tako pri promociji stroke preko socialnih omrežij kot tudi v uredniškem odboru GEObloga.

Matjaž Grilc je izstopajoč med slovenskimi geodeti in prepoznaven po dolgoletnem delu v stroki ter uspešnem vodenju prepoznavnega podjetja, ki pri svojih zaposlenih poudarjeno podpira razvojno strokovno delo in publicistiko.

Kot dolgoletni član ZGS je v tem obdobju aktivno deloval na različnih funkcijah od člana izvršnega odbora do urednika in tehničnega urednika Geodetskega vestnika. Poleg tega je v vsem tem obdobju aktiven član Društva geodetov Gorenjske, kjer je trenutno tudi eden od članov upravnega odbora. Njegove vodstvene in organizacijske izkušnje so bile bistvenega pomena tudi pri uspešnih izvedbah osrednjih strokovnih srečanj – geodetskih dni – v organizaciji Društva geodetov Gorenjske.

Njegovo mednarodno delovanje je povezano z evropskem stanovskem združenju CLGE, trenutno je predstavnik slovenske geodezije v tem združenju. Prav iz okolja CLGE je v letu 2012 prinesel pobudo za izvedbo dogodkov ob 1. Evropskem dnevu geodetov – 500 letnici rojstva Mercatorja. ■

Energetsko učinkovito projektiranje stavb

DOLOČITEV "PRAVE" VELIKOSTI INŠTALACIJSKE OPREME IN SISTEMOV

Mitja Lenassi, univ.dipl.inž.str.
Predsednik MSS

Mitja Lenassi

Matična sekcija strojnih inženirjev je pripravila **prevod ASHRAE Standarda 90.1**, ki podaja **minimalne zahteve za energetsko učinkovito projektiranje stavb in stavbnih sistemov**, kjer se uporabljajo **fosilna goriva in električna energija**. Velja za vse vrste stavb razen za nižje stanovanjske objekte, ki jih opredeljuje kot "eno in več družinske stavbe z največ tremi nivoji nad okolico, montažne in mobilne hiše". Določa ustrezne prakse in tehnike projektiranja pri gradnji novih stavb ter pri posegih v obstoječe, s katerimi se zmanjša poraba energije, ne da bi se pri tem odpove-

osnovi se sestoji iz 12-ih poglavij in 7-ih dodatkov. V matični sekciji strojnih inženirjev (MSS) smo se odločili prevesti poglavji 6 in 7. Prvo se nanaša na **sisteme ogrevanja, prezračevanja in klimatizacije**, drugo na **pripravo tople sanitarne vode**. Končnemu dokumentu sta dodana še uvod in **klimatski podatki**. Poleg tega smo prenesli tudi potrebna merila za določitev podnebni con iz informativnega dodatka "B" ter podnebne projektne pogoje za tista slovenska mesta in kraje, ki so na razpolago v 2013 ASHRAE Handbook "Fundamentals". Na ta način smo v MSS poskrbeli, da imamo v Sloveniji prvič

vkjučiti neposredno digitalno krmiljenje (DDC). Na tega sicer opozarja in njegovo uporabo priporoča tudi drugi odstavek 8. člena prenovljene Evropske direktive o energetski učinkovitosti stavb. Pa tudi glede **potrebnih preverjanj in preizkušanj tehničnih sistemov pred in med gradnjo**, da se zagotovi njihova energetska učinkovitost, kot to sicer zahteva direktiva v prvem odstavku istega člena. Kakorkoli, standard podaja odgovore na različna tehnična vprašanja, med njimi tudi na tista, ki se nanašajo na zahteve glede prostega hlajenja, na sisteme s spremenljivim pretokom hladiva (VRF – Variable Refrigerant Flow), na toplotne črpalke, na sisteme hlajenja računskih centrov, na licu mesta zgrajene ali sestavljene zamrzovalnike in hladilnike ...

Prvi standard ASHRAE 90 je bil objavljen leta 1975 in je imel več izdaj v naslednjih letih. Uprava ASHRAE je leta 1999 glasovala in uvrstila standard v program neprestanega posodabljanja, kar omogoča njegovo posodobitev tudi večkrat letno. To pa zaradi odzivnosti na hitre spremembe tehnologij in tudi cen energentov. Standard ASHRAE 90.1 v takšni obliki je bil prvič izdan v letu 2001, od takrat pa zaradi novih in učinkovitejših tehnologij posodobljen v letih 2004, 2007, 2010 in nazadnje v oktobru 2013. Osnovna struktura standarda ostaja nespremenjena, po potrebi se spreminjajo le posamezni deli. Zahteve glede ovoja stavbe, razsvetljava in sistemov ogrevanja, prezračevanja in klimatizacije so samostojne in neodvisne druga od druge, razen če se uporablja metodologija proračuna energetskih stroškov.

V MSS se bomo trudili, da **bomo uporabnikom standarda nudili tehnično podporo v smislu podajanja potrebnih tolmačenj**, ki so sicer na razpolago v uradnem priročniku za njegovo uporabo (90.1 User's Guide), oziroma s predajanjem vprašanj in dilem neposredno avtorju, inženirskemu združenju ASHRAE. Prav tako bomo sprotno prevajali in objavljali vse njegove popravke, spremembe in dopolnitve. Želimo si, da bi se oba pre-

V MSS smo poskrbeli, da imamo v Sloveniji prvič dejansko osnovo za energetsko učinkovito projektiranje stavb, saj se to začne z določitvijo "prave" velikosti inštalacijske opreme in sistemov.

dali udobju ali storilnosti uporabnikov. Ker je napisan v jeziku gradbenega predpisa in navedena merila veljajo za vse lokacije in podnebja zemeljske oble, je standard namenjen internacionalni rabi. Predviden je za sprejetje v zakonodajo državne oz. regijske in lokalne pristojnosti. Danes je že preveden v mnoge svetovne jezike, poleg v ZDA in Kanade ga uporabljajo inženirji še predvsem tam, kjer veliko gradijo: Argentini, Braziliji, Kuvajtu, Katarju, Singapurju, Hong Kongu ..., v Evropi pa v vseh tistih primerih, ko stavbo želijo certificirati po najbolj uveljavljenem sistemu trajnostnega certificiranja stavb v svetu – LEED, saj izpolnitev zahtev standarda predstavlja nujno izhodišče, poleg tega pa uporablja tudi metodo ocenjevanja energetske učinkovitosti stavbe, postavljeno v njegovem informativnem dodatku "G".

Standard je po obsegu širok, v njem navedene zahteve pa so primerne za različne vrste stavb in podnebne cone ter za različne pogoje posameznih geografskih območij. V

dejansko osnovo za energetsko učinkovito projektiranje stavb, saj se to začne z določitvijo "prave" velikosti inštalacijske opreme in sistemov. S prevodom poglavij 6 in 7 v MSS želimo predvsem strojnimi inženirjem približati način razmišljanja o energetski učinkovitosti stavb v svetu vodilne inženirske organizacije in jim tako tudi olajšati strokovno vključevanje preko meja.

V MSS ocenjujemo **primernost uporabe** prevedenih delov predvsem pri načrtovanju sodobnih in zahtevnejših strojno inštalacijskih sistemov, za katere zahteve v PURES in TSG niso predpisane, ali pa niso predpisane celovito. Z uporabo standarda se bodo inženirji **zavedli pomena projektiranja energetsko učinkovitih sistemov, ne samo izbire energetsko učinkovite opreme**.

V obeh prevedenih delih bodo inženirji našli med drugim tudi odgovor na pogosto vprašanje, **kdaj in v kakšni meri** je zaradi zagotavljanja energetske učinkovitosti pri načrtovanju tehničnih sistemov **potrebno**

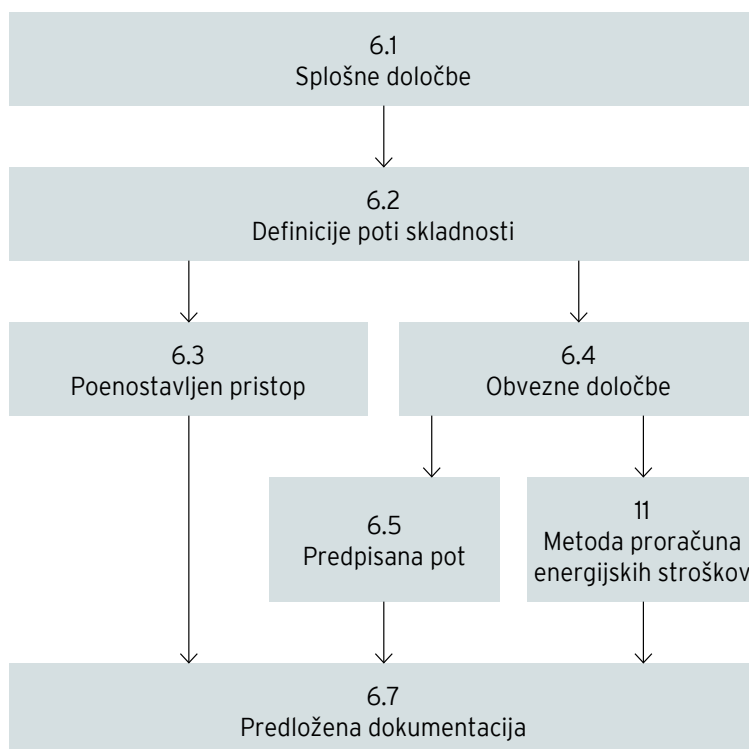
vedena dela standarda med slovenskimi inženirji "prijela", in bi nam s prevajanjem pripadajočih delov standarda sledili še v MSE in MSG. V primeru pozitivnega odziva strojnih inženirjev se bomo v MSS potrudili in prevedli še ustrezne dele ASHRAE/USGBC/IESNA Standarda 189.1, ki pomaga tistim, ki si prizadevajo za načrtovanje, izgradnjo in upravljanje trajnostno grajenih zgradb. Vežano na energetske učinkovitost in obnovljive vire energije, ta standard postavlja zahteve, ki presegajo tiste v standardu 90.1, s tem pa potiska gradbeno industrijo k cilju **prihodnosti – gradnji "skoraj nič-energijskih stavb"**.

Z avtorjem, ameriškim inženirskim združenjem ASHRAE, je IZS sklenila pisni dogovor o prevodu in objavi na spletni strani IZS. Prevod je dostopnem članom IZS z uporabniškim imenom in geslom.

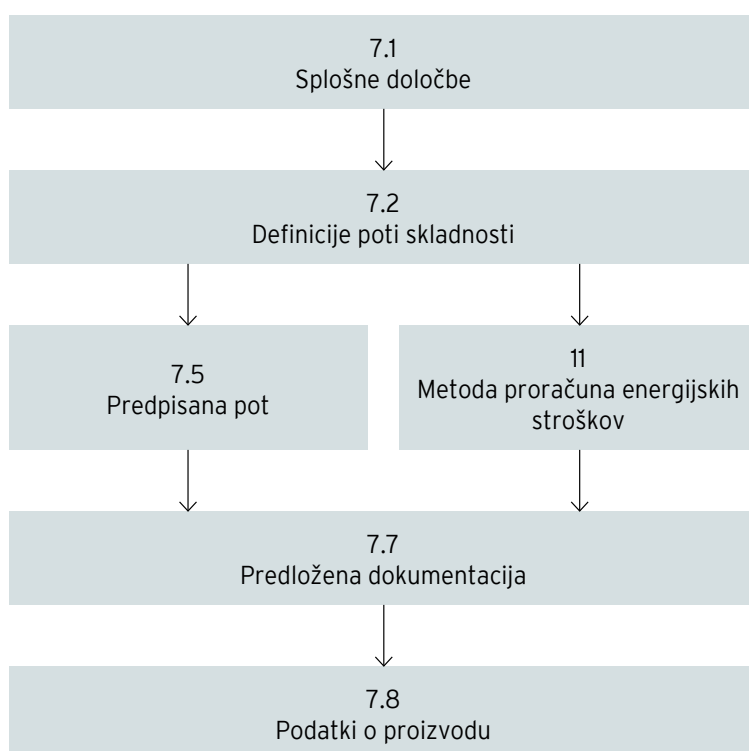
Še predstavitev inženirskega združenja ASHRAE, American Society of Heating, Refrigerating and Air-Conditioning Engineers, Inc. (Ameriško združenje inženirjev ogrevanja, hlajenja in klimatizacije). Ustanovljeno je bilo leta 1894 in je danes mednarodna ustanova s preko 50.000 člani. ASHRAE izpolnjuje svoje poslanstvo neprestanega približevanja ogrevanja, hlajenja in klimatizacije človekovim potrebam in pospeševanja trajnostne gradnje skozi raziskovanja, izdajo standardov, objavami in neprestanim izobraževanjem.

Pri pripravi končnega dokumenta sta s strani IZS sodelovala g. Mitja Lenassi in g. Mitja Drašler. Prevod standarda je opravila ga. Katarina Benigar. ■

Slika 1: Prikazani pristopi k zagotavljanju skladnosti glede zahtev poglavja 6.

Slika 2: V poglavju 7 obstajata samo dva pristopa k skladnosti s standardom, prikazana na sliki.

Pravilnik o zahtevah za nizkonapetostne električne inštalacije v stavbah in
Pravilnik o zaščiti stavb pred delovanjem strele

PREGLED ELEKTRIČNIH INŠTALACIJ KOT GA ZAHTEVAJO PREDPISI

mag. Vinko Volčanjk, univ.dipl.inž.el.

mag. Vinko Volčanjk

Pregled, meritve in preskus izvedenih ali rekonstruiranih električnih inštalacij ter kasnejši redni ali izredni pregledi so pomemben dejavnik pri zagotavljanju varnega in zanesljivega delovanja inštalacij. S sprejetjem Pravilnika o zahtevah za NN električne inštalacije v stavbah (Ur.l. RS 41/09) in Pravilnika o zaščiti stavb pred delovanjem strele (Ur.l. RS 28/09) je bila definirana odgovornost in funkcija izvajalca – preglednika.

Pravilnika definirata, da naloge, povezane s pregledi sistemov, smejo opravljati le posamezniki s pridobljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK) za pregledovanje električnih inštalacij v skladu z Zakonom o

kvalifikacije: "Poleg posameznikov s pridobljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo za pregledovanje električnih inštalacij iz tretjega odstavka 9. člena tega pravilnika smejo do 31. decembra 2014 naloge povezane s pregledi električnih inštalacij opravljati tudi posamezniki, ki so do 31. decembra 2011 pridobili potrdilo o usposobljenosti za pregledovanje električnih inštalacij v skladu s predpisi, ki urejajo gospodarske zbornice."

Za priznavanje NPK za preglednika električnih inštalacij in strelododnih napeljav so sprejeti naslednji dokumenti (november 2013):

- Preglednik manj zahtevnih električnih inštalacij in inštalacij zaščite pred de-

litve lahko opravljale le osebe s priznano NPK.

Sorodno dosedanjemu programu Edison in Edison plus obstajata dve stopnji NPK: za manj zahtevne in zahtevne inštalacije. V drugo skupino spadajo objekti z zahtevnimi električnimi inštalacijami, stroji, opremo in napravami ter zahtevno zaščito pred strelo iz vidika zagotavljanja električne varnosti, zanesljivosti in kakovosti:

- objekti z eksplozijsko ogroženimi prostori,
- objekti v zaščitnem nivoju 1 in zaščitnem nivoju 2 zaščite pred delovanjem strele,
- objekti z lastno transformatorsko postajo in / ali lastno električno centralo.

Opomba 1: Določitev "zahtevnosti" iz naslova dela preglednika ni enaka "zahtevnosti" objekta glede ne določila Uredbe o vrstah objektov glede na zahtevnost gradnje; torej je potrebno ločiti pojma zahtevnost inštalacij od zahtevnosti objekta.

Opomba 2: Za dela v Ex ogroženih prostorih je potrebno, da je izvajalec kakršnihkoli del v tem območju ustrezno strokovno usposobljen za dela v Ex okolju.

Pogoji za pristop k usposabljanju in priznanju NPK za manj zahtevne ali zahtevne inštalacije določa Katalog strokovnih znanj in spretnosti. Ta predpisuje stopnjo in vrsto izobrazbe ter potrebne delovne izkušnje.

Zavedamo se, da gre pri pregledih električnih inštalacij in strelododnih napeljav za prevzem odgovornosti za zdravje in življenje ljudi (in živali). Zato je vloga preglednika še kako pomembna. V tej smeri je potrebno omeniti, da sta temelj dela preglednikov oba pravilnika (za nizkonapetostne električne inštalacije v stavbah, o zaščiti stavb pred strelo), vključno s pripadajočima smernicama. Tehnične smernice sicer v fazi projektiranja niso obvezne, saj se lahko uporabijo drugi ukrepi, če zagotavljajo vsaj

V letu 2009 sta bila sprejeta Pravilnik o zahtevah za NN inštalacije v stavbah in Pravilnik o zaščiti stavb pred delovanjem strele, ki med ostalim podajata zahteve, da pregled in preskus električnih inštalacij lahko opravljajo le posamezniki s pridobljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK). V letu 2013 je bil vzpostavljen sistem pridobitve priznanja NPK.

nacionalnih poklicnih kvalifikacijah. Ker v času sprejema pravilnikov program usposabljanja za pridobitev NPK preglednika še ni bil vzpostavljen, so bili začasno sprejeti in potrjeni programi izobraževanja, kot sta npr. Edison (običajna inštalacija) in Edison plus (zahtevna inštalacija).

V Uradnem listu RS št. 2/2012 z dne 9. 1. 2012 sta bili objavljeni dopolnitvi obeh pravilnikov v zvezi s pregledovanjem nizkonapetostnih električnih inštalacij in strelododnih napeljav. Pravilnika v bistvu izpolnjujeta prehodno določbo in uvajata kot zahtevano usposobljenost na osnovi pridobljene ustrezne Nacionalne poklicne

lovanjem strele 8765865021 (Ur.l. 604-8/2012/25),

- Preglednik zahtevnih električnih inštalacij in inštalacij zaščite pred delovanjem strele 6533273021 (Ur.l. 604-8/2012/25),
- Navodila za preverjanje znanja in potrjevanja poklicnih kvalifikacij.

Kakšno je torej stanje danes? Do 31. 12. 2014 lahko pregled, meritve in preskuse opravljajo tisti, ki imajo priznano NPK, in tisti, ki so do 31. 12. 2011 pridobili potrdilo o usposobljenosti za pregledovanje električnih inštalacij v skladu s predpisi, ki ga urejajo gospodarske zbornice (Edison, Edison plus, ...). Od 1. 1. 2015 bodo te sto-

enako stopnjo varnosti kot ukrepi iz smernic. To pa ne velja za izvedbo prvega ter rednih in izrednih pregledov inštalacij. Ti se izvajajo izključno na način, ki je določen v tehničnih smernicah.

Kaj je torej še potrebno narediti, da bomo dosegli zeleno kvaliteto in stopnjo zavedanja za odgovorno delo preglednika:

- zavedanje investitorja, da kvalitetna izvedba pregleda pomeni in zagotavlja večjo varnost objekta in da nizka cena storitev preglednika običajno pomeni slabo opravljeno delo, ki ne bo doseglo zelenega namena,
- nadzornik na gradbišču mora pravočasno zahtevati prisotnost preglednika, po potrebi občasno tudi v teku gradnje,
- zagotoviti, da bodo dela na zahtevnih inštalacijah res opravljali le pregledniki s priznanim NPK za zahtevne instalacije,
- zagotoviti, da bodo pregledniki res opravili svoja dela (evidentirane spremembe v PID dokumentaciji, ta pa mora biti skladna z rezultati in poročilom preglednika).

Kakšen pa je odnos preglednika in izvajalca del? Zakon o graditvi objektov in njegovi podzakonski predpisi ne uvajajo nezdržljivosti izvajanja del in opravljanja pregledov. Izvajalec del, ki izpolnjuje predpisane pogoje za svojo dejavnost izvajalca, sme izvesti pregled inštalacije, ki jo je izvedel, če izpolnjuje predpisane pogoje za preglednika. V praksi to pomeni, da kontrolo lahko izvaja ista oseba, kot je izvedla neko instalacijo, torej gre za kontrolo lastnega dela. Če to združimo z običajno časovno stisko (izvajanje del običajno tik pred tehničnim pregledom), ne čudi, da so poročila pogosto pomanjkljiva. Zato je smiselno priporočilo investitorjem, da v lastni režiji in neodvisno najamejo preglednika, ki ni v pogodbenem (finančnem) odnosu z izvajalcem del. Tako bo res omogočena neodvisnost pregleda od izvedenih del.

Pri graditvi objektov nastopajo skladno z Zakonom o graditvi objektov odgovorni projektant, odgovorni nadzornik in odgovorni vodja del. V fazi gradnje s preglednikom sodelujeta le nadzornik in izvajalec del. Ker pa gre za področje, ki je bistvenega pomena za kasnejšo varno uporabo inštalacij in strelovodnih napeljav, je smiselno in priporočljivo (potrebno), da že odgovorni projektant v projektni dokumentaciji predpiše pogoje in zahteve za delo preglednika (zahtevnost, morebitne vmesne faze pregledov), in sicer v tehničnem opisu in popisu del. Ker le usklajeno delo vseh štirih nastopajočih v procesu nastajanja ideje do izgradnje objekta lahko zagotovi uspešno zaključeno gradnjo in kasnejše varno obratovanje. ■

Inženirska iniciativa za regionalno sodelovanje

V TEKU SO ŠTIRJE SKUPNI PROJEKTI

Renata Gomboc, inž.mat.
Vodja službe za javna pooblastila

Renata Gomboc

Inženirska iniciativa za regionalno sodelovanje (IIRS) je bila ustanovljena leta 2012 z namenom sodelovanja, povezovanja in izmenjave izkušenj na področju inženirstva. V IIRS so vključene naslednje inženirske zbornice: Inženirska zbornica Črna gora, Hrvaška zbornica gradbenih inženirjev, Zbornica pooblaščenih arhitektov in inženirjev Makedonije, Inženirska zbornica Srbije in Inženirska zbornica Slovenije. Na začetku so bila srečanja namenjena predvsem predstavitvi problemov s katerimi se srečujejo posamezne zbornice ter predstavitvi rešitev, ki so jih sprejele posamezne države za dvig inženirskih storitev. Na seji v oktobru 2013, ki sta se jo udeležila predsednik mag. Črtomir Remec in Andrej Povšič, pa je IIRS sprejela podroben plan dela.

V prvi vrsti je bila ustanovljena delovna skupina, ki bo skrbela, da se bodo projekti odvijali. V skupino je bil imenovan predsednik mag. Črtomir Remec.

Poleg tega je IIRS sprejela tudi štiri projekte, ki naj bi se predvidoma zaključili konec letošnjega leta. Ti projekti so:

- Vrednotenje inženirskih storitev,
- Uskladitev gradbene zakonodaje,
- Ureditev področja javnih naročil in
- Priznavanje izobrazb.

Namen projekta "Vrednotenje inženirskih storitev" je vzpostaviti način vrednotenja inženirskih storitev v skladu z vsemi veljavnimi predpisi, ki bo zagotavljal tako izdelavo kakovostnih izdelkov kot zagotovitev ustreznega plačila za kakovostno izdelano dokumentacijo. Problematika neustreznega vrednotenja inženirskih ni prisotna samo v Sloveniji, temveč se s podobnim problem srečujejo tudi ostale članice IIRS.

Inženirska iniciativa za regionalno sodelovanje (IIRS) je bila ustanovljena z namenom, povezovanja in izmenjave izkušenj na področju inženirstva.

Posledica prenizkih cen so slabo izdelani projekti. Nosilec projekta je Hrvaška zbornica gradbenih inženirjev.

Inženirska zbornica Črna Gora je prevzela vodenje projekta "Uskladitev gradbene zakonodaje". Cilj tega projekta je izdelati analizo gradbenih zakonodaj članic IIRS z namenom ugotoviti pozitivne in negativne učinke področne zakonodaje, prepoznati

UPRAVNI ODBOR INŽENIRSKKE ZBORNICE SLOVENIJE JE IMENOVAL NASLEDNJE PREDSTAVNIKE IZS, KI BODO SODELOVALI V OMENJENIH PROJEKTIH:

Projekt	Ime in priimek
Član IIRS	Andrej Povšič
Vrednotenje inženirskih storitev	Anton Kastelic
Uskladitev gradbene zakonodaje	Ivan Leban
Ureditev področja javnih naročil	mag. Barbara Škraba Flis
Priznavanje izobrazb	Renata Gomboc

dobre prakse v posameznih državah ter poiskati rešitve, ki bi zagotavljale boljše rezultate.

Projekt "ureditev področja javnih naročil" je prevzela naša zbornica. S podobnimi problemi s katerimi se srečujemo pri nas, se srečujejo tudi ostale članice IIRS. Cilj tega projekta je priprava smernice za javno naročanje inženirskih storitev in njena uveljavitev v državah članicah IIRS tako, da bi smernica postala obvezna za vse akterje, ki nastopajo v sistemu javnega naročanja.

Nosilec projekta "priznavanje izobrazb" je Makedonska inženirska zbornica. Cilj tega projekta je omogočiti inženirjem lažje prehajanje pooblaščenih inženirjev oz. lažjo registracijo pooblaščenega inženirja v drugi članici IIRS. Zato se bo v prvi fazi izdelala primerjava študijskih programov iz vseh držav vključenih v IIRS in posledično še seznam študijskih programov, ki so si podobni v taki meri, da je možno govoriti o primerljivosti študijskih programov. Z vzpostavljenem seznamom bo v naslednji fazi možno primerjati tudi vrste pooblastil in pogoje za pridobitev posameznih pooblastil.

Eden izmed projektov IIRS je tudi izvedba ankete med člani MSG o tem, kako ocenjujejo inženirji pridobljeno znanje na fakultetah oz. visokih ter višjih strokovnih šolah, ter o tem koliko pridobljenega znanja iz študijskega obdobja uporabljajo pri delu in na kakšen način je možno izboljšati fakultetno oz. šolsko izobraževanje. Anketa je v času priprave tega prispevka v izvedbi, zato bomo njene rezultate objavili v junijski številki NOVO. ■

Udeleženci 22. Bavarskega dneva inženirjev.

Prva predsednika IZS in Bavarske inženirske zbornice-Bau, Gorazd Pust in prof. dr. Karl Kling.

Sedanja predsednika, mag. Črtomir Remec in Dr.-Ing. Heinrich Schröter.

Mednarodno sodelovanje

USPEŠNO SODELOVANJE Z BAVARSKO INŽENIRSKO ZBORNICO-BAU

Udeležba predsednika IZS, mag. Črtomirja Remca na letošnjem, že 22. Bavarskem dnevu inženirjev in srečanje s predsednikom Bavarske inženirske zbornice Dr.-Ing. Heinrichom Schröterjem sta obeležila petnajstletno uspešno sodelovanje obeh zbornic, ki se je uradno pričelo s podpisom sporazuma o sodelovanju. Le tega sta podpisala prva predsednika obeh zbornic, Gorazd Pust za IZS in prof. dr. Karl Kling za Bavarsko inženirsko zbornico-Bau leta 1998.

Predsednik Remec, se je v svojem govoru na Bavarskem dnevu inženirjev zahvalil Bavarski inženirski zbornici za tvorno sodelovanje in Dr. Schröterju simbolično predal knjigo o predvojni Ljubljanski inženirski zbornici, ki jo je IZS izdala ob 100-letnici Avstro-ogrškega zakonika o inženirskih zbornicah.

Kot vsako leto se je Bavarskega dneva inženirjev, z naslovom "Križa – Priložnosti – Inženirji", udeležilo veliko, več kot 800,

udeležencev iz Nemčije in tujine, kot govornici pa so na njem sodelovali tudi visoki gostje iz stroke in politike, med njimi tudi bavarski notranji minister Joachim Hermann.

Minister Hermann je v svojem govoru poudaril pomen inženirjev, ki krize razumejo kot izzive in priložnosti, in razvijajo rešitve, s čimer inženirji trajno prispevajo h grajenemu okolju, s tem pa inženirske storitve postajajo vedno bolj pomembne. "Predvsem na področju energetske politike je prispevek inženirjev ključnega pomena – med drugimi tudi prenova obstoječih stavb", zato je kot minister izrazil pričakovanje ter željo po tesnem sodelovanju med inženirji, svetovalnimi pisarnami, gradbenimi podjetji in gradbeno industrijo v prihodnosti. Prav tako se je zavzel tudi za merila za vrednotenje arhitekturnih in inženirskih storitev – HOAI, ki jih je sprejel nemški zvezni parlament in so obvezna za uporabo za podjetja s sedežem v Nemčiji. ■

Mednarodno sodelovanje

ECEC ODPRLA PISARNO V BRUSLJU

V marcu je predsednik Inženirske zbornice Slovenije, mag. Črtomir Remec, v funkciji predsednika Evropskega sveta inženirskih zbornic (ECEC) svečano odprl pisarno ECEC v Bruslju. V nagovoru ob odprtju je poudaril, da "so pooblaščen inženirji ne le znaten ekonomski faktor v evropskem prostoru, ampak tudi ključni igralci pri implementaciji evropskih akcijskih načrtov o trajnostni gradnji, ekonomski rasti in inovacijah, pri čemer smo pooblaščen inženirji s svojimi visokimi kvalifikacijami, praktičnim znanjem in izkušnjami več kot pripravljeni prispevati k inovativnem in trajnostnem razvoju Evrope."

V ta namen je ECEC pripravila in ob odprtju pisarne v Bruslju predstavila tudi memorandum s pomenljivimi naslovom "Inženirji gradimo Evropo" (Let Engineers build Europe). Memorandum vsebuje seznam predlaganih ukrepov za zdravo ekonomijo, osnovano na praktičnih izkušnjah evropskih pooblaščenih inženirjev. Predlo-

gi v memorandumu med drugim obsegajo ukrepe za oživitev trga dela, zaščito mikro in majhnih podjetij ter intelektualnih poklicev, investicije v zeleno ekonomijo in energetske ter tudi siceršnje obnovo obstoječega stavbnega fonda, poenostavitev predpisov ter učinkovitost ter dostopnost upravnih organov. Inženirske zbornice, članice ECEC, bomo uporabile memorandum, ko bomo nagovarjale nacionalne kandidate za volitve v evropski parlament z namenom vzpodbuditev pričetka pogovorov in izmenjave stališč med strokovnjaki in politikami.

ECEC je prepričana, da imajo aktivnosti EU, povezane z deregulacijo poklicev na način popolne sprostitev dostopa do opravljanja sedaj reguliranih poklicev uničujoč učinek na evropsko ekonomijo in rast, še posebej v gradbenem sektorju, ki ga je kriza v zadnjih letih močno prizadela. V podporo svojim trditvam je ECEC pripravila dokument "9 argumentov za regulacijo poklica". ■

Želeli ste izvedeti

Na vprašanja odgovarjajo strokovne službe in funkcionarji IZS

Ali je potrebno zavarovati gradbišče (vrednost del znaša 50.000,00 eur), če ima izvajalsko podjetje že zavarovano odgovornost dejavnosti? Kateri člen zakona opredeljuje, ali je obvezno, kaj zajema?

V skladu s 33. členom ZGO-1 mora imeti med drugim tudi izvajalec pred začetkom opravljanja dejavnosti in ves čas svojega poslovanja zavarovano svojo odgovornost za škodo, ki bi utegnila nastati investitorjem in tretjim osebam v zvezi z opravljanjem njihove dejavnosti.

Obveznost (verjetno investitorja?), da bi bilo treba zavarovati tudi samo gradbišče, ni nikjer izrecno zakonsko določena. V takšnem primeru gre za poslovno odločitev, da se zavaruje objekt v gradnji. Na tem mestu je treba tudi definirati, za katere nevarnosti bi se takšno zavarovanje naredilo. Vsi subjekti, ki dejansko delajo na objektu, imajo namreč zavarovano svojo odgovornost, ali vsaj morali bi jo imeti.

Odgovor na vprašanje je, da ni nobene zakonske obveznosti zavarovati samo gradbišče, ne glede na vrednost projekta.

Pojasniti pa je še treba, da lahko npr. banka zahteva zavarovanje gradbišča s strani investitorja, iz razloga, ker potrebuje zavarovanje za dani kredit. Zadeva je v takšnem primeru podobna navadnemu hipotekarnemu kreditu, kjer banka zahteva sklenitev zavarovanja za običajne nevarnosti na predmetu zavarovanja. V takšnem primeru banka zahteva vinkulacijo zavarovalne police. To pa pomeni, da v primeru če bi bil npr. potres in bi se nezgrajen objekt porušil, bi zavarovalnica zavarovalnino plačala direktno banki, saj bi banka ostala brez ustreznega zavarovanja svoje terjatve.

Vsa vprašanja in odgovori so objavljeni na:

<http://www.izs.si/vprasanja-in-odgovori-izs/navodila-za-delovanje-rubrike/>

Dobra inženirska praksa

IZŠEL JE PRENOVLJEN
PRIROČNIK ZA
NADZOR PRI GRADNJI

Pripravili in izdali smo drugo izdajo priročnika, ki je dopolnjena prva izdaja. Upoštevana so spremembe zakonodaje, ki so bile uveljavljene od izida priročnika novembra 2012. Dodano je krajše poglavje Nadzor pri vzdrževalnih delih, ki obravnava vzdrževalna dela v javno ko-

rist in druga vzdrževalna dela. Vzdrževalna dela v javno korist so urejena s podzakonski akti, ki temeljijo na posameznih področnih zakonih. Za vzdrževalna dela v javno korist ni potrebno pridobiti gradbenega dovoljenja. Dodani so tudi napotki, kako nadzirati vzdrževalna dela, ki niso opredeljena kot vzdrževalna dela v javno korist (kdaj naj se organizira strokovni nadzor in zakaj ga je primerno organizirati). Avtor priročnika in njegove dopolnitve je Anton Šajna, univ.dipl.inž.grad. ■

GEODETI POZOR!

NOVA VRSTA POŠILJKE V NOTRANJEM PROMETU

Matična sekcija geodetov je pred časom v dopisu seznanila Ministrstvo za javno upravo s problematiko pošiljanja vabil z navadno pošto, kljub temu, da Zakon o evidentiranju nepremičnin dovoljuje takšen način vabljenja. V zadnjem času se je namreč zelo pogosto dogajalo, da je pošta tak način odklanjala s pojasnilom, da tak način oddajanja pošiljk (potrditev poštnih knjige) ni definiran kot univerzalna poštna storitev in da ni skladen z njihovimi Navodili za poslovanje poštnih pošiljk.

Reševanje tega neskladja med dopustno zakonodajo in storitvami pošte je prevzelo v reševanje Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Pošta Slovenije je na podlagi naših pojasnil uvedla novo vrsto pošiljke v notranjem prometu, ki združuje značilnosti knjiženih pošiljk pri sprejemu pošte in navadnih pošiljk pri vročanju naslovniku in nas o tem obvestila z dopisom.

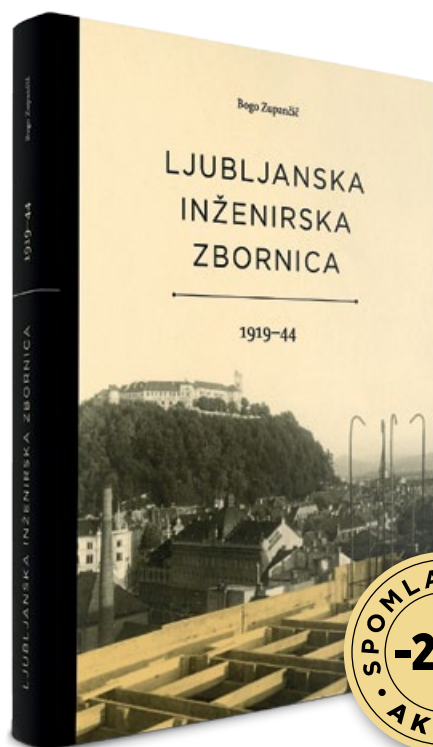
Z uporabo te nove poštna storitve podjetje skrajša čas vabljenja na postopke zemljiškega katastra in katastra stavb za 12-15

dni v primerjavi, če vabi na postopek s priporočeno pošto ali povratnico.

V dopisu Pošte je pojasnjeno, kaj morate storiti geodetska podjetja, ki boste uporabljala to novo storitev. ■

Dopisa Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo in Pošte Slovenije sta objavljena na povezavi:

<http://www.izs.si/maticne-sekcije/msgeo/obvestila-ms/obvestilo/n/obvestilo-priporocena-pisma-za-dostavo-v-hisni-predalcnik-1423/>

Izšla je prva knjiga o Ljubljanski inženirski zbornici in njenih pooblaščenih inženirjih in arhitektih v Dravski in Primorski banovini Kraljevine SHS in pozneje Jugoslaviji.

SPECIFIKACIJA KNJIGE

Format: 230 x 310 mm
Trde platnice, 128 strani
146 fotografij
Avtor dr. Bogo Zupančič

PONUDBA ZA NAKUP

1 knjiga = ~~25~~ EUR 20 EUR
2 do 5 knjig = 5% popust
6 do 10 knjig = 10% popust
več kot 10 knjig = 20% popust

DDV v višini 9,5% je že vštet v ceni. Knjige vam dostavimo po povzetju. Ob naročilu večjega števila izvodov je zaželeno, da jih prevzamete na IZS oz. se za način prevzema dogovorite osebno.

Knjiga je primerno darilo za vaše sodelavce in poslovne partnerje.

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE
Jarška cesta 10/b, 1000 Ljubljana
telefon: 01/547 33 37, e-naslov: petra.kavcic@izs.si
www.izs.si

NOVI RUBRIKI NA SPLETNI STRANI: "IŠČEM PARTNERJA NA PROJEKTU" IN "OGLASI"

Na IZS smo se odločili, da v rubriko "Borza dela", dodamo še podrubriki "Iščem partnerja na projektu" in "Oglasi".

Rubrika "Iščem partnerja na projektu" je namenjena članom IZS ter projektivnim in geodetskim podjetjem, da si najdejo partnerja pri izvedbi določenega projekta, ki mu morda manjka. Na primer pri pripravi dokumentacije za izvedbo GOI del (stroške gradbenih, obrtnih in inštalacijskih del, ki

jih ima investitor pri gradnji objekta), pri izvedbi geodetskih storitev in podobno.

Rubrika "Oglasi" je namenjena članom IZS, ki lahko v njej objavijo oglas v smislu, da iščejo službo, oddajajo poslovne prostore in podobno. ■

Rubriki in navodila za oddajo tekstov najdete na povezavi:

<http://www.izs.si/nc/borza-dela-in-oglas/>

KOLENDAR STROKOVNIH PRIREDITEV

15. 4. – 16. 4. 2014

16. Dnevi energetikov: Energetska učinkovitost – ključna razvojna prednost in usmeritev

Portorož

www.dnevi-energetikov.si/program/

[danijela.dojcinovic@finance.si](mailto:danjela.dojcinovic@finance.si)

dnevi.energetikov@finance.si

20. – 21. 5. 2014

Projektni forum 2014

Hotel Habakuk Maribor

www.zpm-forum.si

info@zpm-si.com

5. 6. – 6. 6. 2014

Prvi srpski kongres o putevima

Beograd, Srbija

www.kongresoputevima.rs

9. 6. – 11. 6. 2014

6. Industrijski forum IRT

Portorož

www.forum-irt.si

info@forum-irt.si

16. – 17. 10. 2014

Dnevi z Wolfgangom Feistom: strokovni posvet Zgradbe, energija in okolje 2014

Hotel Plaza Ljubljana

www.kubus.si

info@kubus.si

Celoten koledar domačih in tujih strokovnih prireditev si lahko ogledate pod:

<http://www.izs.si/index.php?id=217>

Uradni list

PRIČETEK KANDIDACIJSKEGA POSTOPKA ZA IZVOLITEV NAMESTNIKA ČLANA DISCIPLINSKEGA TOŽILCA IZS IZ MST IN ČLANA KOMISIJE ZA STATUT IN POSLOVNIK SKUPŠČINE IZS IZ MSG

Obveščamo vas, da se je z izidom te številke NOVO pričel kandidacijski postopek za izvolitev:

- namestnika člana disciplinskega tožilca IZS iz Matične sekcije inženirjev tehnologov in drugih inženirjev in
- člana Komisije za statut in poslovnik skupščine IZS iz Matične sekcije gradbenih inženirjev.

Kandidacijski postopek bo potekal do 15. 5. 2014.

Volitve bodo potekale na prvi naslednji seji skupščine IZS.

Več na:

<http://www.izs.si>

V TEDENSKE E-NOVICE SMO DODALI DVE NOVI RUBRIKI

Vtedenske e-novice smo dodali dve novi rubriki. Prva je "Objave v medijih", preko katere je mogoč dostop do dnevniklipping obvestil, ki jih objavljamo na spletni strani IZS. Druga rubrika je "Popusti za člane IZS na strokovnih dogodkih", v kateri objavljamo dogodke, katerih se kot član IZS lahko udeležite ob plačilu znižane kotizacije.

V kolikor bi želeli, da v novice dodamo še kakšno drugo rubriko nam le-to napišite na e-naslov petra.kavcic@izs.si.

NAPOVEDNIK IZOBRAŽEVANJ IZS APRIL – JUNIJ

22. 4. 2014

Najboljše razpoložljive tehnologije (BAT)

8. 5. 2014

Zahteve za izvajanje betonskih konstrukcij – vgrajevanje in nega betona v ekstremnih pogojih

13. 5. 2014

Soproizvodnja toplote (ter hladu) in električne energije

20. 5. 2014

Sistemi tokovne diferenčne zaščite (RCD) in strokovni ogled podjetja Eti Izlake

3. 6. 2014

Poznate in uporabljate standarde?

5. 6. 2014

Pravice in obveznosti projektanta in nadzornika (Maribor), ponovitev

10. 6. 2014

Energetska politika Evrope je ponovno na razpotju

11. 6. 2014

Projekti za gradnjo podzemnih objektov po matrični metodi

13. 6. 2014

Predstavitve diplomskih del študentov FGG – geodezija iz šolskega leta 2012/2013

Napovednik izobraževanj in posamezna razpisana izobraževanja najdete na:

www.izs.si v rubriki "Izobraževanja"

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE

Jarška cesta 10b
1000 Ljubljana, Slovenija
I: www.izs.si
E: izs@izs.si

Notranja centrala

T: 01/547 33 33

Tajništvo

T: 01/547 33 40
F: 01/547 33 20
E: izs@izs.si

Predsednik

T: 01/547 33 40
E: izs@izs.si

Generalna sekretarka

mag. Barbara Škraba Flis
T: 01/547 33 40
E: izs@izs.si

Finančno računovodska služba

Marijan Rabič
T: 01/547 33 13
E: marijan.rabic@izs.si

Služba za izobraževanje, informiranje in natečaje

Petra Kavčič
T: 01/547 33 37
petra.kavcic@izs.si

Polona Okretič
T: 01/547 33 17
polona.okretic@izs.si

Služba za javna pooblastila

Renata Gomboc,
vodja službe
T: +386 (0)1/ 547-33-11
E: renata.gomboc@izs.si

Martina Babnik,
svetovalka
T: 01/547 33 19
E: martina.babnik@izs.si

- strokovni izpiti s področja gradbene, tehnološke, rudarske in geotehnoške stroke
- vpis v matično sekcijo gradbenih inženirjev, inženirjev tehnologov in drugih inženirjev, inženirjev rudarjev in geotehnologov
- seznam projektivnih podjetij

Neža Časl,
svetovalka
T: 01/547 33 26
E: neza.casl@izs.si

- strokovni izpiti s področja elektro, strojne, geodetske stroke in geodetskih storitev
- vpis v matično sekcijo elektro, strojnih inženirjev in geodetov
- vpis v imenik geodetov
- seznam geodetskih podjetij